

BURMISTRZ DUKLI

(WYŁOŻENIE DO WGLĄDU PUBLICZNEGO)

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DO
MIEJSCOWEGO PLANU
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
ŁĘKI DUKIELSKIE WIETRZNO - 3**

Instytut Rozwoju Miast i Regionów

Kraków, lipiec 2021

ZESPÓŁ AUTORSKI PROGNOZY:

mgr Wiktor Głowacki
mgr Janusz Komenda

Kierownik Zakładu

mgr Janusz Komenda

Dyrektor Instytutu

dr Wojciech Jarczewski

Spis treści:

1. Wstęp – podstawa formalna opracowania prognozy oddziaływania na środowisko	5
2. Zakres prognozy oddziaływania na środowisko	5
3. Główne cele prognozy	6
4. Powiązania formalne i merytoryczne prognozy z innymi dokumentami.....	6
5. Zastosowane metody przy opracowaniu prognozy	8
6. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	9
7. Ocena możliwości oddziaływań transgranicznych w wyniku realizacji postanowień projektowanego dokumentu.....	11
8. Charakterystyka stanu środowiska obszaru gminy Dukła i obszaru objętego miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Łęki Dukielskie, Wietrzno - 3	11
8.1. Różnorodność biologiczna.....	11
8.2. Ludzie	13
8.3. Zwierzęta.....	14
8.4. Rośliny	15
8.5. Wody podziemne i powierzchniowe	19
8.5.1. Wody podziemne	19
8.5.2. Jakość wód podziemnych	20
8.5.3. Wody powierzchniowe	21
8.5.4. Jakość wód powierzchniowych	23
8.6. Powietrze i hałas	24
8.7. Powierzchnia ziemi.....	26
8.8. Krajobraz.....	32
8.9. Klimat	33
8.10. Zasoby naturalne.....	36
8.11. Zabytki	39
8.12. Dobra materialne	44
9. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji postanowień projektowanego dokumentu	44
9.1. Obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody....	44
9.2. Pozostałe obszary gminy podlegające różnym formom ochrony.....	54
10. Identyfikacja czynników mających wpływ na środowisko, dobra materialne i dobra kultury.....	57
10.1. Czynniki negatywne.....	57
10.2. Czynniki pozytywne	57
11. Ocena potencjalnych zmian stanu środowiska obszaru gminy w przypadku nierealizowania postanowień projektowanego dokumentu.....	58
12. Ocena uwzględnienia przez projektowany dokument celów oraz sposobów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	58
12.1. Dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe.....	58
12.2. Dokumenty krajowe	59
13. Kierunki zmian w zagospodarowaniu terenów gminy objętych planem w wyniku realizacji postanowień miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.....	61

13.1. Zmiany powierzchniowe w stosunku do dotychczas obowiązującego planu	61
13.2. Charakterystyka zmian jakościowych w stosunku do dotychczas obowiązującego planu	62
13.3. Skumulowane oddziaływania na środowisko projektu planu i dotychczasowych obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.....	62
14. Przewidywane, znaczące oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji postanowień miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	64
14.1. Różnorodność biologiczna.....	64
14.2. Ludzie	64
14.3. Zwierzęta.....	64
14.4. Rośliny	65
14.5. Wody	66
14.6. Powietrze	66
14.7. Powierzchnia ziemi.....	67
14.8. Krajobraz	68
14.9. Klimat	68
14.10. Zasoby naturalne.....	68
14.11. Zabytki.....	68
14.12. Dobra materialne	69
15. Przewidywane oddziaływania wynikające z realizacji projektu planu na formy ochrony przyrody znajdujące się na terenie gminy.....	69
16. Rozwiązania eliminujące, ograniczające lub kompensujące negatywne oddziaływania na środowisko	69
17. Propozycje rozwiązań alternatywnych do zawartych w projekcie planu	70
18. Wnioski złożone do prognozy oddziaływania na środowisko.....	71
19. Streszczenie.....	72

1. Wstęp – podstawa formalna opracowania prognozy oddziaływania na środowisko

Konieczność opracowania prognozy oddziaływania na środowisko dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika wprost z zapisów art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, który mówi, że takie dokumenty jak miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wymagają przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 46 cytowanej ustawy.

Równocześnie zgodnie z art. 53 wymienionej wyżej ustawy organ opracowujący prognozę oddziaływania na środowisko uzgodnił zakres prognozy z **Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie** oraz z **Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Krośnie**.

Integralną częścią niniejszej prognozy jest jej część kartograficzna, wykonana w skali 1:5 000.

2. Zakres prognozy oddziaływania na środowisko

Zakres merytoryczny opracowania prognozy wynika z zapisów art. 51 i art. 52 cytowanej wcześniej ustawy oraz z opinii uzgadniających zaproponowany przez autorów zakres prognozy, wydanych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie (znak: WOOŚ.411.1.168.2019.AP.4 z dnia 13 stycznia 2020 roku) oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krośnie (znak: PSNZ.453.39.2019 z dnia 27 stycznia 2020 roku).

W związku z powyższym niniejsza prognoza generalnie została opracowana zgodnie z zaproponowanym oraz uzgodnionym zakresem i z układem treści według art. 51 cytowanej ustawy.

Zakres przestrzenny prognozy dotyczy jednego obszaru, wchodzącego w zakres opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Łęki Dukielskie, Wietrzno – 3, zlokalizowanego w granicach administracyjnych miejscowości Wietrzno. Powierzchnia obszaru objętego planem wynosi 0,25 ha a jego zasięg przestrzenny został określony uchwałą Nr XVIII/93/19 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 29 października 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Łęki Dukielskie, Wietrzno – 3.

Zakres przestrzenny prognozy nie pokrywa się ściśle z granicą obszaru objętego planem. Prognoza analizuje oddziaływania na środowisko w kontekście otoczenia obszaru objętego planem.

3. Główne cele prognozy

Formalny cel opracowania prognozy zawarty jest w art. 46 i art. 51 ustawy z 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, ponieważ zgodnie z zapisami tego aktu prawnego, aby przeprowadzić procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Łęki Dukielskie, Wietrzno – 3, koniecznym jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji ustaleń zawartych w tym projekcie.

Celem ideowym opracowania prognozy jest wykazanie, w jakim stopniu idea zrównoważonego rozwoju, a w tym ochrona środowiska zostały uwzględnione w projektowanym dokumencie i jakie mogą być konsekwencje tak negatywne jak i pozytywne dla środowiska w wyniku realizacji działań zawartych w projekcie planu.

Celami pośrednimi opracowania prognozy są:

- ocena możliwości oddziaływań transgranicznych;
- ocena potencjalnych zmian stanu środowiska gminy;
- identyfikacja obszarów objętych przewidywanym, znaczącym oddziaływaniem na środowisko i jego elementy składowe;
- zaproponowanie rozwiązań, które zapobiegałyby, ograniczały lub przyrodniczo kompensowały negatywne oddziaływania na środowisko;
- propozycja rozwiązań alternatywnych do zawartych w projekcie planu.

4. Powiązania formalne i merytoryczne prognozy z innymi dokumentami

Oczywistym powiązaniem formalnym dla niniejszej prognozy jest projekt „miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Łęki Dukielskie, Wietrzno – 3”. Prognoza jest również formalnie powiązana z takimi dokumentami jak:

- uzgodnienie zakresu prognozy przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie;

- uzgodnienie zakresu prognozy przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krośnie;
- ustawa z dnia 3 października 2008 roku o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*;
- pozostałe ustawy i rozporządzenia dotyczące problematyki ochrony środowiska i ochrony przyrody;
- Strategia Rozwoju Gminy Dukła na lata 2015-2022 uchwalona Uchwałą Nr XV/82/15 Rady Miejskiej Dukli z dnia 10 listopada 2015 roku.

Bardzo istotne zarówno ze względów formalnych jak i merytorycznych są powiązania projektu planu i prognozy z obecnie obowiązującą *Zmianą Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Dukła*, uchwaloną uchwałą Nr XXXI/191/13 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 26 marca 2013 roku, zmienioną uchwałą Nr XXI/134/16 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 28 kwietnia 2016 roku, zmienioną uchwałą Nr XXIV/153/16 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 29 czerwca 2016 roku oraz zmienioną uchwałą Nr XXVIII/163/16 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 13 września 2016 roku obejmującą całą Gminę Dukła w jej granicach administracyjnych oraz prognozami oddziaływania na środowisko sporządzonymi do tych zmian. Podobnie istotne powiązania dotyczą obecnie obowiązujących na obszarze Gminy Dukła miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uchwalonych uchwałą Nr XXX/195/05 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 11 marca 2005 roku i opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego Nr 56, poz. 732 z dnia 21 kwietnia 2005 roku (z późniejszymi zmianami), a w szczególności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Łęki Dukielskie, Wietrzno oraz prognozy oddziaływania na środowisko sporządzonej łącznie do tych planów a także miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w okresie późniejszym, wraz z prognozami oddziaływania na środowisko sporządzonymi do tych planów.

Omawiany projekt planu zawiera przesądzenie inwestycyjne zawarte w obecnie obowiązującym studium. Wpisuje się on w zakładany w tym dokumencie rozwój układu osadniczego miejscowości Wietrzno.

Ponadto prognoza w swoich treściach powiązana jest merytorycznie z takimi dokumentami jak:

- Opracowanie ekofizjograficzne dla obszaru Gminy Dukła sporządzone pod koniec 2009 roku, które w zakresie jego treści merytorycznej pozostaje w dalszym ciągu w bardzo dużej mierze aktualne;

- Program Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Dukla, a także pośrednio odpowiednie dokumenty szczebla powiatu, województwa i kraju;
- Zmiany Planów Zagospodarowania Przestrzennego wraz z Prognozami Oddziaływania na Środowisko dla części obszarów Gminy Dukla;
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
- Raporty o stanie środowiska województwa podkarpackiego;
- Operaty wodnoprawne do postępowań wodnoprawnych;
- Mapy geologiczno-gospodarcze, hydrograficzne, sozologiczne, hydrogeologiczne itp.;
- Materiały Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, Nadleśnictwa Dukla, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie, Urzędu Miejskiego w Dukli itp..

5. Zastosowane metody przy opracowaniu prognozy

Przyjęte metody przy opracowaniu niniejszej prognozy były prostą konsekwencją charakteru analizowanego dokumentu. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego kładzie nacisk na ustalenie przeznaczenia terenów oraz określenie dla nich warunków zabudowy i zagospodarowania.

Ze względu na stopień szczegółowości informacji zawartych w planie konieczne było przyjęcie dla przeprowadzenia prognozy skutków realizacji ustaleń zawartych w projekcie planu metod tak subiektywnych jak i w miarę możliwości metod obiektywnych. W przypadku braku szczegółowych danych, szczególnie jednoznacznych prognoz rozwoju, posługiwano się metodami subiektywnymi, a więc prognozowaniem eksperckim lub wykorzystaniem podobieństw zjawisk, czyli metodami analogii, bazując na dotychczasowym doświadczeniu autorów prognozy, szczególnie w zakresie znajomości konsekwencji dla środowiska wynikających z proponowanych przekształceń funkcjonalnych w przestrzeni objętej planem.

Tam gdzie dane na to pozwalały stosowano metody obiektywne, czyli pozwalające na mierzenie konsekwencji realizacji ustaleń planu. W pierwszym rzędzie korzystano z wybranych wskaźników charakteryzujących stopień zmian, np. w procencie ich zmian w porównaniu do stanu pierwotnego lub przez porównanie z wielkościami określonymi normami dotyczącymi danego zjawiska czy też przez porównania z dotychczasowymi dokumentami planistycznymi.

Jako punkt wyjścia dla niniejszej prognozy przyjęto stan istniejący środowiska. Podstawowymi źródłami informacji na temat stanu istniejącego środowiska były:

- Raport o stanie środowiska w województwie podkarpackim w 2017 roku (WIOŚ Rzeszów 2018);
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport za rok 2017 (WIOŚ Rzeszów 2018);
- Ocena klimatu akustycznego na wybranych obszarach województwa podkarpackiego w 2017 roku (WIOŚ Rzeszów 2018);
- Wody powierzchniowe województwa podkarpackiego. Identyfikacja wybranych zagrożeń (WIOŚ Rzeszów 2016);
- Ekofizjografia gminy Dukla (IRM Kraków 2009).

Wykorzystano również informacje uzyskane z Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, Nadleśnictwa Dukla, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej w Krakowie i w Rzeszowie, Urzędu Miejskiego w Dukli i z innych instytucji.

W niniejszej prognozie uwzględniono również istniejący obszar Natura 2000 znajdujący się w granicach administracyjnych miejscowości Wietrzno.

6. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

W projekcie planu określone zostały między innymi:

- przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne dla poszczególnych terenów;
- zasady zagospodarowania terenów, w tym minimalna i maksymalna intensywność zabudowy, maksymalna powierzchnia zabudowy oraz minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej;
- zasady kształtowania zabudowy, w tym maksymalna wysokość zabudowy, gabaryty zabudowy, zasady kształtowania i kolorystyka dachów itp.;
- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego;
- zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- zasady obsługi, budowy i rozbudowy systemów komunikacji;
- zasady obsługi, budowy i rozbudowy systemów infrastruktury technicznej.

Zaproponowane w projekcie planu wskaźniki ilościowe i jakościowe pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku.

W ramach prac nad prognozą dokonano ich oceny i weryfikacji. Zamieszczone w projekcie planu propozycje wskaźników monitorowania jego realizacji są wystarczające i nie wymagają uzupełnienia. Pozwolą one na przeprowadzenie bardzo dokładnej oceny efektywności realizacji planu.

Zgodnie z art. 32 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, co najmniej raz w czasie kadencji rady burmistrz gminy dokonuje m.in. oceny i analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

W ramach wymienionej wyżej analizy powinna nastąpić ocena z realizacji postanowień i zapisów planu poprzez:

- określenie wskaźników odpowiadających założonym celom;
- ocenę dynamiki zmian poszczególnych parametrów.

Proponuje się objąć analizą skutków realizacji postanowień planu, a później „monitoringiem” określonym w art. 55, ust. 3, pkt 5 ustawy następujące komponenty środowiska:

- zachowanie najcenniejszych obiektów i siedlisk przyrodniczych;
- powierzchnię biologicznie czynną;
- powierzchnię urządzonych terenów zieleni i rekreacyjnych;
- liczbę obiektów sportowych;
- liczbę obiektów infrastruktury społecznej, użyteczności publicznej;
- długość sieci wodociągowych i kanalizacyjnych;
- gęstość sieci komunikacyjnej (długość zmodernizowanych ulic);
- zmniejszenie emisji CO₂ na skutek przeprowadzonych termomodernizacji, stosowania paliw ekologicznych;
- zmniejszenie ilości osób narażonych na ponadnormatywny hałas.

Monitoring skutków dla środowiska, jakie może wywołać realizacja zapisów planu powinien koncentrować się na następujących zagadnieniach:

- nadzorze w trakcie wdrażania zapisów planu, w celu sprawdzenia zgodności wykonywanych prac, przedsięwzięć itp. ze środkami łagodzenia oddziaływań na środowisko, które wynikają z przepisów odrębnych;
- regularnej i okresowej kontroli oddziaływania wykonanych inwestycji na środowisko naturalne z jednoczesnym porównaniem wyników tego monitoringu z oddziaływaniami przewidywanymi w momencie przyjęcia projektu planu do realizacji, w tym zapisanych w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko.

Szczegółowe warunki monitoringu powinny być opracowywane na etapie przygotowania dokumentacji dla poszczególnych elementów infrastruktury, zagospodarowania terenu, w tym szczególnie dla inwestycji mających wpływ na środowisko. Powinny tak-

że zawierać zestaw odpowiednich wskaźników umożliwiających nadzór nad prawidłową realizacją zadania. Zbiór takich indykatorów powinien obejmować wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania.

W zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są jednostki i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie, a w zakresie ochrony przyrody Lasy Państwowe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska, np. IMGW, Wody Polskie i inne.

Raporty o stanie i jakości poszczególnych elementów środowiska powinny być przekazywane do Urzędu Miejskiego.

7. Ocena możliwości oddziaływań transgranicznych w wyniku realizacji postanowień projektowanego dokumentu

Południowa granica gminy Dukla jest równocześnie granicą państwową pomiędzy Polską i Słowacją. Z kolei położenie obszaru planu znajduje się w odległości około 15 km od granicy państwowej. Na obszarze gminy, a więc i na obszarze objętym planem, nie ma dużych zakładów przemysłowych z wysokimi źródłami emisji zanieczyszczeń do atmosfery. W projekcie planu również nie planuje się ich lokalizacji. Przebieg granicy państwowej głównym grzbietem Karpat stanowiącym równocześnie dział wodny pomiędzy zlewiskami Morza Bałtyckiego i Morza Czarnego sprawia, że nie ma zagrożenia odpływem ścieków w kierunku Słowacji z istniejących i projektowanych terenów zainwestowania Gminy Dukla w tym z miejscowości Wietrzno.

W omawianym projekcie planu nie ma ustaleń, które pociągałyby za sobą ryzyko znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

8. Charakterystyka stanu środowiska obszaru gminy Dukla i obszaru objętego miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Łęki Dukielskie, Wietrzno - 3

Obszar miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Łęki Dukielskie, Wietrzno - 3 położony jest w granicach administracyjnych miejscowości Wietrzno, we wschodniej części tej miejscowości.

Dla celów prognozy oddziaływania tego planu na środowisko dokonano charakterystyki zróżnicowania środowiska przyrodniczego w skali całej Gminy Dukła ze szczególnym uwzględnieniem, tam gdzie to konieczne, obszaru planu Łęki Dukielskie, Wietrzno - 3.

8.1. Różnorodność biologiczna

Różnorodność biologiczna to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących w ekosystemach lądowych, morskich i słodkowodnych oraz w zespołach ekologicznych, których są częścią. Dotyczy to różnorodności w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami oraz różnorodności ekosystemów. Różnorodność biologiczna nie jest sumą wszystkich ekosystemów, gatunków i ras zwierząt, roślin dziko żyjących i udomowionych, lecz jest cechą określającą zróżnicowanie między tymi taksonami i w ich obrębie. Zasoby biologiczne, oznaczają użytkowane przez ludzi komponenty różnorodności biologicznej. Wiele gatunków żyjących w naturalnych ekosystemach ma dwojaki charakter. Z jednej strony kształtują różnorodność biologiczną ekosystemów, w których żyją, a z drugiej stanowią zasób biologiczny eksploatowany przez człowieka (drzewa, zioła, ryby, runo leśne).

Struktura przyrodnicza obszaru gminy Dukła jest złożona i obejmuje zróżnicowane siedliska. Wzajemny układ przestrzenny siedlisk, stopień odporności różnicuje wartości przyrodnicze i ekologiczne obszaru. Obszar gminy stanowi siedliska wysokiego potencjału bioróżnorodności.

Zróżnicowanie przestrzenne ekosystemów występujących na terenie gminy Dukła odzwierciedla strukturę użytkowania gruntów. Ekosystemy leśne zajmują około połowy obszaru gminy i są skoncentrowane w jej południowej części. Wśród typów siedliskowych lasów w nadleśnictwie Dukła największy udział powierzchniowy mają siedliska górskie – 85,8 % (12404,17 ha). Granice nadleśnictwa nie pokrywają się z granicami administracyjnymi gminy, więc brak dokładnych danych dla obszaru gminy Dukła.

Ekosystemy pól uprawnych występują głównie w północnej części gminy. Wysoki potencjał bioróżnorodności reprezentują również trwałe użytki zielone występujące w zróżnicowanych warunkach glebowych, wilgotnościowych i klimatycznych. Często tworzą one mozaikowe układy z lasami i zadrzewieniami, co zwiększa różnorodność biologiczną terenów. Specyficzny rodzaj ekosystemów charakterystyczny dla terenów górskich i górzystych stanowią ekosystemy kamieńców wykształcone w dolinach potoków górskich. Niewielki udział powierzchniowy, ale istotne znaczenie dla bioróżnorodności gminy posiadają torfowiska wykształcone w obniżeniach terenowych o nieprzepuszczalnym podłożu, w warunkach nadmiaru wody.

W terenach osadniczych gminy występują ekosystemy silnie przekształcone antropogenicznie. Występują tu zbiorowiska roślinności ruderalnej oraz synantropijne gatunki zwierząt.

W granicach obszaru objętego planem zdecydowanie dominuje ekosystem gruntów rolnych o mało zróżnicowanej strukturze użytkowania i intensywności zabiegów agrotechnicznych. Występują tu grunty orne. Obszar objęty planem znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy miejscowości Wietrzno. Stąd też na jego niewielkiej części występuje roślinność ruderalna oraz sadów przydomowych.

8.2. Ludzie

Liczba mieszkańców w gminie Dukła według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 14 775 osób. Zróżnicowanie liczby mieszkańców w poszczególnych sołectwach gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba ludności w gminie Dukła według stanu na 31.12.2016.

Miejscowość	Liczba ludności
Barwinek	271
Cergowa	1349
Chyrowa	102
Dukła	2129
Głojsce	795
Iwła	743
Jasionka	1197
Lipowica	269
Łęki Dukielskie	1646
Mszana	277
Nadole	518
Nowa Wieś	171
Olchowiec	57
Ropianka	10
Równe	1911
Teodorówka	1078
Trzciana	221
Tylawa	396
Wietrzno	841
Zawadka Rymanowska	242
Zboiska	425
Zydranowa	127
GMINA OGÓŁEM	14775

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Dukła.

Powyższe dane odzwierciedlają nierównomierne zaludnienie obszaru całej gminy. Ponad 87 % ludności zamieszkuje w północnej części gminy w mieście Dukła oraz w miejscowościach: Cergowa, Lipowica, Nadole, Teodorówka, Zboiska, Głojsce, Iwła, Jasionka, Łęki Dukielskie, Wietrzno i Równe. Natomiast bardzo słabo zaludnione są miejscowości położone w południowej części gminy, w Beskidzie Niskim (np. Olcho-

wiec, Ropianka, Chyrowa, Zydranowa). Sytuacja taka jest wynikiem przesiedlenia ludności łemkowskiej w okresie powojennym i stopniowego zasiedlania południowej części gminy przez ludność napływową.

W miejscowości Wietrzno, w której znajduje się obszar objęty planem, mieszka około 850 mieszkańców, co stanowi około 5,7 % ogółu mieszkańców gminy. Obszar objęty planem nie jest w chwili obecnej zamieszkały.

8.3. Zwierzęta

Informacje na temat świata zwierząt dziko żyjących na obszarze gminy Dukla pochodzą głównie z informacji dotyczących poszczególnych obszarów chronionych, których granice rzadko pokrywają się z granicami administracyjnymi gminy. Ponadto migracje dzikich zwierząt sprawiają, że przytoczone dane na ten temat mają charakter szacunkowy.

Na obszarze gminy Dukla żyje około 270 gatunków kręgowców, w tym 191 podlega ochronie. Na podstawie dostępnych informacji, w tym zawartych w standardowych formularzach danych obszarów Natura 2000 znajdujących się w całości lub częściowo na obszarze gminy Dukla, należy zwrócić uwagę na występowanie na obszarze gminy dużych ssaków jak: niedźwiedź, jeleń, dzik i wilk. Żyją tu również sarny, rysie, żbiki, lisy, zające, bobry i wydry. Liczne są również występujące na obszarze gminy gatunki nietoperzy: podkowiec mały, nocek orzęsiony, nocek Bechsteina i nocek duży.

Bogaty jest również świat ptaków. W Jaśliskim Parku Krajobrazowym stwierdzono występowanie 152 gatunków, w tym 120 lęgowych, 62 zimujących, 33 przelotnych i 6 zalatujących. Wyjątkowo liczne są gatunki drapieżne. Występują tu między innymi: orzeł przedni, orlik krzykliwy, bielik, sokół wędrowny, kania czarna, kania ruda, gadożer, puchacz, myszołów, jastrząb gołębiarz, krogulec. Spośród pozostałych ptaków warto wspomnieć bociana czarnego, derkacza, żurawia, lelka, kuropatwy, bażanty i szereg gatunków dzięciołów.

Spośród gadów należy wymienić węża eskulapa, zaskrońca, padalca i żmiję zygzakowatą, a świat płazów reprezentują traszka karpacka i grzebieniasta, salamandra płamista i kumak górski.

W potokach na obszarze gminy występują również rzadkie gatunki ryb: brzanka i głowacz białopłetwy.

Wyjątkowa różnorodność zwierzyny na obszarze gminy stawia przed gospodarką przestrzenną zadanie utrzymania różnorodności siedlisk stanowiących miejsca bytowania roślin i zwierząt oraz zapewnienie możliwości migracji zwierzyny dla rekoloniza-

cji i wymiany genów. Najważniejszą barierą ograniczającą swobodę tej migracji jest odcinek drogi krajowej nr 19 Miejsce Piastowe – Barwinek. W przypadku budowy nowej drogi tej samej relacji, ale o wyższych parametrach może pojawić się bariera, która uniemożliwi całkowicie migrację zwierzyny o ile równocześnie z drogą nie zbuduje się ekoduktów. Z kolei budowa ekoduktów umożliwiających zwierzynie przekraczanie drogi krajowej wymagać będzie dla umożliwienia dalszej migracji zwierzyny trwałego zachowania przerw w zabudowie (najlepiej zalesionych lub zadrzewionych) także w sąsiednich dolinach gdzie zabudowa koncentruje się wzdłuż dróg niższej kategorii.

Ze względu na bardzo ograniczoną powierzchnię obszaru planu oraz naturalną mobilność zwierząt brak jest szczegółowych informacji w tym zakresie dla obszaru objętego planem. Brak jest również informacji o występowaniu w obszarze planu lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie chronionych gatunków dziko występujących zwierząt, dla których wymagane byłoby ustanowienie stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania według załącznika nr 5 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183 z późn. zm.).

Analizując położenie i obecne użytkowanie obszaru objętego planem można przypuszczać, że ze względu na bliskie sąsiedztwo siedzib ludzkich dominują tu synantropijne gatunki zwierząt przystosowane do bytowania w sąsiedztwie siedzib człowieka oraz do poruszania się w terenach zabudowy.

Obszar objęty planem znajduje się poza korytarzami ekologicznymi gminy określonymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukła dla umożliwienia migracji dużych zwierząt lądowych pomiędzy głównymi kompleksami leśnymi na obszarze gminy. Najbliższy z tych korytarzy wyznaczono pomiędzy miejscowościami Równe i Zboiska.

8.4. Rośliny

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej obszar Gminy Dukła położony jest w VIII Krainie Karpackiej, 7 Dzielnicy: Beskid Niski, Mezuregion Dukielski.

Wyjątkowa różnorodność gatunkowa roślinności na obszarze Gminy Dukła stanowi zasób o znaczeniu ogólnokrajowym i ogólnoeuropejskim. Fakt ten wynika ze znacznego udziału lasów (52 %) oraz łąk i pastwisk (niespełna 20 %) w ogólnej powierzchni gminy. Sprzyjającym czynnikiem jest także mała gęstość zaludnienia gminy: 50 osób/km².

Skład gatunkowy flory jest najlepiej rozpoznany na terenie Jaśliskiego Parku Krajobrazowego. Oszacowano, iż w zbiorowiskach roślinnych parku występuje około 900 gatunków roślin naczyniowych (w tym około 600 gatunków leśnych). Obserwuje się na tym terenie zanikanie gatunków wschodniokarpackich, a wzrost liczby gatunków zachodniokarpackich (np. tojad dziobaty, żarnowiec miotlasty, krzyżownica i przytulica okrągłolistna). Rośliny górskie reprezentowane są przez 82 gatunki regla i 7 gatunków subalpejskich (np. omieg górski, ciemiężca zielona i modrzyk górski). Dość liczne są rośliny pontyjskie, wśród których na uwagę zasługują: róża francuska, kocimiętka naga, cebulica dwulistna, kłokoczka południowa oraz nawrot lekarski. Z wychodniami skalnymi związane jest występowanie roślin naskalnych takich jak: zanokcica skalna i murowa, paprotka zwyczajna oraz mchy i wątrobowce.

Ekosystemy leśne

Głównym źródłem informacji na temat ekosystemów leśnych obszarze gminy Dukla są dane dotyczące Nadleśnictwa Dukla. Granice nadleśnictwa nie pokrywają się z granicami administracyjnymi gminy, ale większość lasów nadleśnictwa znajduje się w gminie Dukla toteż informacje nadleśnictwa dotyczą głównie Gminy Dukla.

Wśród typów siedliskowych lasów w Nadleśnictwie Dukla największy udział powierzchniowy mają siedliska górskie – 85,8 % (12404,17 ha). Pod względem wilgotności dominują siedliska świeże zajmujące 94,8 % powierzchni lasów (13712,73 ha).

Tak więc zdecydowanie dominuje siedlisko lasu górskiego świeżego (81,1 %). Zdecydowanie mniejszy udział mają siedliska lasu wyżynnego świeżego (11,5 %) i lasu górskiego wilgotnego (3,5 %).

Lasy Nadleśnictwa Dukla odznaczają się wysokim stopniem naturalności. Siedliska naturalne zajmują 43,7 % powierzchni, siedliska zbliżone do naturalnych 28,4 %, a siedliska zniekształcone 27,9 %.

W drzewostanach przeważa zróżnicowane edaficznie i wysokościowo zbiorowisko buczyny karpackiej z dominującym udziałem buka jodły i sosny oraz z licznymi gatunkami domieszkowymi. Występują tu więc również świerk, modrzew, dąb, grab, jawor, wiąz górski, jesion, brzoza, wierzba, klon polny, osika. W grądach zajmujących niższe położenie występują lipy szerokolistne. Zaznacza się wyraźnie wilgotna postać grądów z czoskiem niedźwiedzim i parzydłem leśnym. Nad rzekami i potokami występuje łągowa olszynka karpacka. Osobliwością unikalną w skali Karpat jest zbiorowisko jaworzyny górskiej w rezerwacie „Przełom Jasiołki” i na stokach góry Piotruś. Na uwagę zasługuje także szereg stanowisk cisa na terenie gminy. W podszyciu lasów górskich pospolicie występuje leszczyna a ponadto wiciokrzew, suchodrzew, bez czarny i koralowy.

Łączna powierzchnia lasów i gruntów zadrzewionych w Gminie Dukla wynosi 12297 ha. W zdecydowanej większości lasy są własnością Skarbu Państwa – 10171 ha.

Obszar objęty planem znajduje się poza terenami leśnymi.

Zbiorowiska nieleśne

Roślinność nieleśna występuje na znacznych powierzchniach gminy, głównie w dnach i na zboczach dolin, gdzie tworzy mozaikowe układy z zadrzewieniami i lasami o wysokich walorach krajobrazowych. Kompleksy te są głównym biotopem dla dużej liczby gatunków roślin rzadkich, zagrożonych oraz podlegających ochronie prawnej np. gatunki z rodziny storczykowatych, które są tu szczególnie liczne. Kwieciste zbiorowiska muraw, łąk i ziółorośli charakteryzują się wybitnie wartościową fauną zwierząt bezkręgowych (zwłaszcza owadów), są także ważne dla ptaków drapieżnych i innych gatunków związanych ze środowiskami otwartymi i ekotonalnymi.

- **murawy kserotermiczne**, suche łąki i pastwiska – zbiorowiska tego kompleksu najliczniej spotykane są na stromych zboczach i skarpach o ekspozycji południowej; obejmują następujące siedliska przyrodnicze: murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*, *Trifolio-Geranietea*); murawy bliźniczkowe (*Nardetalia*); niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion*);
- **zbiorowiska łąk i pastwisk** – najważniejsze zbiorowiska łąkowe rozwinęły się na rozmaitych siedliskach, mniej lub bardziej wilgotnych; obecnie występują w wielu płatach często rozległych, na skłonach wzniesień, lokalnych spłaszczeniach terenu, w dolinach licznych cieków i potoków; rozpowszechnionym zbiorowiskiem jest łąka rajgrasowa, cenna pod względem rolniczym; utrzymywana przez coroczne zabiegi agrotechniczne, zapewniające produkcję wysokiej jakości siana dla zwierząt; niekiedy drobne płaty tego zbiorowiska są utrzymywane jako tzw. łąki porolne; grupą zbiorowisk roślinnych utrzymywanych w wyniku wypasu była są pastwiska życicowo-grzebienicowe (*Lolio-Cynosuretum*), wykształcone na niezbyt rozległych płaszczyznach; warunkiem utrzymującym stabilność ich składu botanicznego jest wypas z równoczesnym naturalnym nawożeniem organicznym lub wydeptywanie; zbiorowisko to występuje lokalnie wzdłuż ścieżek i dróg a także przy zabudowie gospodarskiej i w sadach przydomowych;
- **ekosystemy kamieńców** – jest to specyficzny rodzaj ekosystemów charakterystyczny dla terenów górskich i górzystych, zwłaszcza dla obszarów o dużym stopniu naturalności środowiska; ekosystemy kamieńców nadrzecznych stanowią rodzaj w pełni naturalnego pomostu między ekosystemem wodnym cieków a dalej

od niego położonymi ekosystemami typowo lądowymi; obejmują teren, którego wielkość i kształt zmienia się przy każdym większym wezbraniu wody w rzece; zasiedlają go otwarte, pionierskie zbiorowiska roślinne tworzące się na żwirowiskach i kamieniskach nadrzecznych, stanowiących terasę zalewową potoku; ekosystemy rozwijające się na kamieńcach są w różnym stopniu niszczone w czasie roztopów i kolejnych wezbrań wód, a także zachodzących naturalnych procesów geo- i hydrodynamicznych i odtwarzają się spontanicznie; wkraczająca tutaj roślinność podlega intensywnym zmianom wskutek zachodzącej naturalnej sukcesji zbiorowisk roślinnych – od synuzji porostów, zbiorowisk mchów i traw, po zadrzewienie typu łęgowego, co wskazuje na kolejne fazy zarastania i jednocześnie utrwala kamieńca; wśród roślin utrwalających kamieniste podłoże na uwagę zasługują rośliny rozłogowe, szczególnie trawy – kostrzewa czerwona i mietlica rozłogowa; występują tu także między innymi: podbiał; ziarnopłon wiosenny, trzcinnik i inne; na terenach kamienisk już utrwalonych występują drzewa liściaste, głównie olsza szara, topola, jesiony i wierzby, obecny jest także bezczarny; siedliska kamieńców nadrzecznych stanowią bardzo cenny element ogólnego układu ekologicznego, jest to bowiem między innymi obszar łęgowy wielu gatunków zwierząt bezkręgowych, zwłaszcza przedstawicieli entomofauny, szczególnie wodnej, ziemno-wodnej, a także lądowej i bogate żerowisko dla najróżniejszych gatunków zwierząt bezkręgowych i kręgowych;

- **zbiorowiska roślinności synantropijnej** – zbiorowiska **segetalne** związane są z uprawami rolniczymi i obejmują dwa, odrębne typy zbiorowisk roślinnych; w uprawach zbożowych najczęściej występującym zbiorowiskiem jest fitocenoza z wyką czteronasienną; natomiast wśród okopowych występujących w niższych położeniach górskich oraz w dolinach obecne jest zbiorowisko z jasnotą białą; zbiorowiska roślin towarzyszących człowiekowi wykształcone jako zbiorowiska **ruderalne** występują na obszarze gminy na stosunkowo ograniczonych pod względem powierzchniowych płatach roślinności; poprawa stanu sanitarnego poszczególnych gospodarstw wiejskich sprzyja ograniczeniu ich powierzchniowego zasięgu; w warunkach zwiększonej zawartości związków azotowych może rozwijać się zbiorowisko pokrzywy żegawki (*Urtico-Malvetum*), wrotycza pospolitego (*Tanaceto-Artemisietum*) a także charakterystyczne zbiorowisko z udziałem łopianów i serdecznika;
- **zbiorowiska torfowisk** – zbiorowiska roślin bagiennych wytwarzających torf; torfowiska powstają w obniżeniach terenowych o nieprzepuszczalnym podłożu, w warunkach nadmiaru wody; główne rośliny torfowiskowe mają nieograniczony wzrost; ich dolne części obumierając nie ulegają całkowitemu rozkładowi, gdyż

jest on hamowany brakiem dostatecznej ilości tlenu przy jednoczesnym nadmiarze wody; roślinność torfowisk tworzą między innymi mchy, turzyce, wełnianki i niektóre krzewinki.

W granicach obszaru objętego planem występują wyłącznie zbiorowiska roślinne charakterystyczne dla terenów rolnych oraz zbiorowiska ruderalne w otoczeniu zabudowy przylegającej do obszaru planu. W przypadku gruntów rolnych skład gatunkowy szaty roślinnej podlega zmianom wraz z płodozmianem.

8.5. Wody podziemne i powierzchniowe

8.5.1. Wody podziemne

Wody podziemne występują na obszarze gminy Dukła w trzech zasadniczych zbiornikach. W dnach głównych dolin rzecznych wody podziemne występują w przepuszczalnych utworach aluwialnych. Pozostają one w bezpośrednim kontakcie z wodami rzecznyymi. Poziom ich zalegania nawiązuje do stanu wody w rzece. Wody te są słabo lub zupełnie nieizolowane od powierzchni gruntami spoistymi i przez to są najbardziej narażone na zanieczyszczenia.

Na stokach w utworach pokrywowych występuje poziom zawieszonych wód śródglinowych o małej zasobności i dużych wahaniami poziomu wody.

Kolejny zbiornik wód podziemnych stanowią uszczelnione utwory fliszowe. Wody występują tu na głębokości 5 - 10 m, wahania zwierciadła wody są niewielkie a zasobność zmienna.

W północno-wschodniej części gminy występują wody mineralne podobne do tych, które są eksploatowane w sąsiadujących z gminą uzdrowiskach w Iwoniczu Zdroju i w Rymanowie Zdroju. Według W. Krzywiny i A. Sokołowskiego północna część gminy (miejscowości: Głojsce, Teodorówka, Nadole, Dukła, Zboiska, Łęki Dukielskie, Wietrzno, Równe, Cergowa, Jasionka) znajdują się w rejonie o udokumentowanym występowaniu wód mineralnych o zasobach statystycznych w granicach 15-50 m³/m². Na terenie gminy nie ma ustanowionych obszarów ochronnych zbiorników wód śródglądowych. Formalne ustanowienie takiego obszaru jest możliwe w drodze aktu prawa miejscowego przez Wojewodę Podkarpackiego na wniosek Wód Polskich.

Dotychczas na terenie miejscowości Wietrzno nie stwierdzono występowania wód geotermalnych aczkolwiek występują one w szeregu miejscowości w stosunkowo niewielkiej odległości.

Już zbadane i udokumentowane zasoby wód geotermalnych znajdują się w rejonie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w południowym rejonie powiatu krośnieńskiego (Iwonicz Zdrój, Rudawka Rymanowska).

W Wiśniowej koło Strzyżowa, na początku lat 90-tych XX wieku, nawiercono wody termalne o temp. 84°C i mineralizacji około 7,0 g/dm³ (Karnkowski, Jastrząb 1994). Wody termalne zostały tu nawiercone „okazjonalnie” podczas poszukiwań ropy naftowej. Z uwagi na cel wiercenia, jak i konstrukcję otworu, nie było możliwości określenia zasobów eksploatacyjnych. Przypuszczalnie występują one w małym, izolowanym zbiorniku.

W związku z powyższym przy obecnym stanie wiedzy nie sposób ocenić możliwości wykorzystania na omawianym obszarze wód geotermalnych do celów grzewczych lub rekreacyjno-leczniczych.

Obszar objęty planem znajduje się w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 151. Obejmuje ona górną część zlewni Wisłoki. Jej łączna powierzchnia wynosi 2648 km². Występują tu 2 piętra wodonośne: czwartorzędowe i fliszowe (paleogeńsko-kredowe). W piętrze czwartorzędowym warstwę wodonośną tworzą piaski i żwiry, natomiast w piętrze fliszowym piaskowce i łupki.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku *w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1911, z późn. zm.) wyżej wymieniona część wód podziemnych jest ujęta w wykazie JCW, przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

8.5.2. Jakość wód podziemnych

Na obszarze Gminy Dukła nie ma punktów pomiarowych monitoringu stanu wód podziemnych. Według *Raportu o stanie środowiska w województwie podkarpackim w 2017 roku* (WIOŚ Rzeszów 2018), ocena stanu jednolitych części wód podziemnych wykonana w oparciu o wyniki monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych z 2016 roku oraz dane Państwowej Służby Hydrologicznej w zakresie stanu ilościowego wykazała dobry stan wód w JCWPd nr 151.

Ze względu na brak bezpośrednich danych pomiarowych znacznie utrudniona jest ocena stanu wód podziemnych i ich zagrożeń na obszarze gminy Dukła. Można jedynie stwierdzić, że najbardziej zagrożone są płytko występujące wody aluwialne w obszarach zainwestowanych, nieizolowane od powierzchni gruntami spoistymi. Dlatego największe zagrożenie dla jakości wód podziemnych stanowią nieskanalizowane

obszary osadnicze położone na terasach doliny Jasiołki zbudowanych z łatwo przepuszczalnych utworów żwirowych i piaszczystych.

Obszar planu położony jest w dolinie Jasiołki w rejonie płytkiego występowania wód podziemnych nie izolowanych od powierzchni. Ze względu na potencjalne zagrożenie dla zasobów wód podziemnych o ponadlokalnym znaczeniu wyposażenie tych obszarów wraz z pozostałymi terenami osadniczymi w dolinie Jasiołki w systemy kanalizacji sanitarnej powinno być priorytetowym działaniem niezależnie od formalnych uregulowań odnośnie stref ochronnych ujęć wody czy też obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych.

8.5.3. Wody powierzchniowe

Obszar gminy Dukła prawie w całości położony jest w zlewni Wisłoki (dopływu Wisły). Jedynie wschodnie krańce miejscowości Równe i Jasionka położone są w zlewni Wisłoka (dopływu Sanu). Główną rzeką gminy jest Jasiołka (dopływ Wisłoki). Średni roczny przepływ tej rzeki w profilu Zboiska obliczony dla okresu 1973-2010 wynosi 3,84 m³/s. Spływy jednostkowe są zróżnicowane. W południowej części gminy gdzie znajdują się obszary źródliskowe większości cieków spływ jednostkowy wynosi 15-20 m³/km²/rok. W miarę obniżania się terenu ku północy spływy jednostkowe maleją do 10-15 m³/km²/rok. Jasiołka, podobnie jak i inne ciek na terenie gminy, wykazuje typową dla rzek karpackich nieregularność przepływów, z dwoma okresami wezbrań: wiosennym (wezbrania roztopowe) i letnim w lipcu, kiedy występują największe opady. Największa objętość przepływu Jasiołki w profilu Zboiska w okresie 1973-2010 wynosiła 220 m³/s zaś najmniejsza objętość przepływu wynosiła w tym samym okresie 0,08 0,2 m³/s. Istotną z punktu widzenia gospodarki przestrzennej konsekwencją tej nieregularności są dość rozległe tereny zalewowe w dolinie Jasiołki.

Obszar gminy Dukła znajduje się w granicach siedmiu jednolitych części wód powierzchniowych (JCW). Są to:

- Jasiołka od Panny do Chlebianki – kod PLRW2000142184599. Jest to rzeka typu 14, mała rzeka fliszowa czyli rzeka o powierzchni zlewni 100 - 1000 km² na strukturach fliszowych; **w tej części wód znajduje się obszar planu**. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku w sprawie *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1911, z późn. zm.) ta część wód jest ujęta w wykazie obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym

czynnikiem w ich ochronie. Wynika to z położenia w granicach Jaśliskiego Parku Krajobrazowego oraz w granicach obszarów Natura 2000: „Beskid Niski”, „Jasiołka”, „Ostoja Jaslińska”, „Wisłoka z dopływami”. Równocześnie ta część wód jest ujęta w wykazie JCW, przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia;

- Jasiołka do Panny – kod PLRW200012218449. Jest to rzeka typu 12, potok fliszowy, czyli ciek wyżynny o powierzchni zlewni 10 - 100 km² na podłożu piaskowców. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku w sprawie *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1911, z późn. zm.) ta część wód jest ujęta w wykazie obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie. Wynika to z położenia w granicach Jaśliskiego Parku Krajobrazowego oraz w granicach obszarów Natura 2000: „Beskid Niski”, „Jasiołka”, „Ostoja Jaslińska”, „Łysa Góra”. A także ze względu na ochronę rezerwatów przyrody „Kamień nad Jaślikami”, „Przełom Jasiołki” i „Źródlika Jasiołki”;
- Potok Ambrowski – kod PLRW200012218452. Jest to rzeka typu 12, potok fliszowy, czyli rzeka o powierzchni zlewni 10 - 100 km² na podłożu piaskowców. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku w sprawie *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1911, z późn. zm.) ta część wód jest ujęta w wykazie obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie. Wynika to z potrzeby ochrony Jaśliskiego Parku Krajobrazowego oraz obszarów Natura 2000: „Beskid Niski”, „Jasiołka”, „Ostoja Jaslińska”. Równocześnie ta część wód jest ujęta w wykazie JCW, przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia;
- Jasionka – kod PLRW2000122184549. Jest to rzeka typu 12, potok fliszowy, czyli rzeka o powierzchni zlewni 10 - 100 km² na podłożu piaskowców. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku w sprawie *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1911, z późn. zm.) ta część wód jest ujęta w wykazie obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym

czynnikiem w ich ochronie. Wynika to z potrzeby ochrony obszarów Natura 2000: „Beskid Niski” i „Ostoja Jaślicka”;

- Wilsznia – kod PLRW 200012218149. Jest to rzeka typu 12, potok fliszowy, czyli rzeka o powierzchni zlewni 10 - 100 km² na podłożu piaskowców. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku w sprawie *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1911, z późn. zm.) ta część wód jest ujęta w wykazie obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie. Wynika to z potrzeb ochrony Magurskiego Parku Narodowego, Jaślickiego Parku Krajobrazowego oraz obszarów Natura 2000: „Beskid Niski”, „Ostoja Magurska”, „Ostoja Jaślicka” i „Łysa Góra”;
- Iwielka – kod PLRW 200012218169. Jest to rzeka typu 12, potok fliszowy, czyli rzeka o powierzchni zlewni 10 - 100 km² na podłożu piaskowców. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku w sprawie *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1911, z późn. zm.) ta część wód jest ujęta w wykazie obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie. Wynika to z potrzeby ochrony obszarów Natura 2000: „Beskid Niski”, „Łysa Góra” i „Wisłoka z dopływami”;
- Lubatówka – kod PLRW 200012226329. Jest to rzeka typu 12, potok fliszowy, czyli rzeka o powierzchni zlewni 10 - 100 km² na podłożu piaskowców. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku w sprawie *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1911, z późn. zm.) ta część wód jest ujęta w wykazie obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie. Wynika to z potrzeby ochrony obszarów Natura 2000: „Beskid Niski”, „Ostoja Jaślicka” i „Rymanów”. Równocześnie ta część wód jest ujęta w wykazie JCW, przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

3.5.4. Jakość wód powierzchniowych

Jakość wód powierzchniowych na obszarze gminy jest zróżnicowana. Najczystsze są źródłowe odcinki potoków płynące w całości w terenach leśnych. Niżej, gdzie

występują tereny osadnicze wody powierzchniowe są mniej lub bardziej zanieczyszczone.

Według Raportu o Stanie Środowiska Województwa Podkarpackiego w 2017 roku stan chemiczny Jasiołki od Panny do Chlebianki określono jako poniżej dobrego. W związku z tym ogólny stan wód oceniono jako zły.

Najważniejszym punktowym źródłem zanieczyszczeń na tym odcinku Jasiołki jest mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Dukli o przepustowości 617 m³/dobę. Oczyszczalnia ta obsługuje oprócz Dukli również miejscowości Cergowa i Nadole. W związku z tym można przypuszczać, że głównym zagrożeniem dla jakości wód JCW Jasiołka od Panny do Chlebianki (PLRW2000142184599) są ścieki pochodzące z terenów osadniczych miejscowości Wietrzno nieobjętych zbiorowym systemem odprowadzania i oczyszczania ścieków.

8.6. Powietrze i hałas

Jakość powietrza

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 roku *w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza* (Dz. U. z 2012 r., poz. 914) w województwie podkarpackim wykonano ocenę jakości powietrza w 2017 roku dla dwóch stref: strefy miasto Rzeszów oraz strefy podkarpackiej obejmującej obszar województwa poza miastem Rzeszów. Obszar planu znajduje się w strefie podkarpackiej. Podstawą oceny była analiza wyników pomiarów poziomów stężeń zanieczyszczeń z 14 stacji pomiarowych włączonych do wojewódzkiej sieci monitoringu powietrza. Wszystkie stacje pomiarowe znajdują się poza obszarem gminy Dukła. W związku z tym prezentowane poniżej dane na temat emisji zanieczyszczeń i jakości powietrza pochodzą z modelowania rozkładu stężeń zanieczyszczeń.

Pewną ilustracją jakości powietrza na obszarze planu są wielkości średniorocznych stężeń podstawowych zanieczyszczeń powietrza uzyskane w wyniku modelowania. Przedstawiono je w tabeli nr 2.

Tabela 2. Stężenia średnioroczne zanieczyszczeń powietrza w 2017 roku – wyniki modelowania

Rodzaj zanieczyszczenia	SO ₂ µg/m ³	NO ₂ µg/m ³	Pył PM10 µg/m ³	Pył PM2,5 µg/m ³	B(a)P ng/m ³
Stężenie średnioroczne – wynik modelowania	4 – 5	8 – 9	16-20	15-20	1,5-2,0

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim raport za rok 2017 (WIOŚ Rzeszów 2018).

Należy zwrócić uwagę na przekroczenie wartości poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Wartość poziomu docelowego stężenia B(a)P według kryterium ochrony zdrowia wynosi 1ng/m³.

Na obszarze miejscowości Wietrzno, w której znajduje się obszar planu nie ma znaczących punktowych emitorów zanieczyszczeń powietrza. Występuje tu natomiast emisja powierzchniowa i liniowa zanieczyszczeń. Źródłem emisji powierzchniowej są głównie niskie emitory odprowadzające produkty spalania z palenisk domowych i z lokalnych kotłowni. Negatywne oddziaływanie tej emisji wydatnie wzrasta w okresie grzewczym. Skala tego oddziaływania jest w znacznym stopniu uzależniona od rodzaju spalanego paliwa oraz od sprawności urządzeń i instalacji grzewczych stosowanych w gospodarstwach domowych. Z oczywistych względów emisja ta koncentruje się głównie w terenach zabudowy.

Natomiast głównym źródłem liniowej emisji zanieczyszczeń powietrza na obszarze gminy Dukla jest ruch pojazdów samochodowych na drogach publicznych. Największe natężenie ruchu pojazdów występuje na odcinku drogi krajowej nr 19 Miejsce Piastowe – Barwinek. Droga ta przebiega poza obszarem planu w odległości około 800 m od niego. Brak jest danych dotyczących występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń powietrza w otoczeniu tej drogi oraz ich zasięgu przestrzennego.

Obszar planu położony jest przy drodze publicznej (powiatowej) przebiegającej przez miejscowość Wietrzno. Droga ta charakteryzuje się znacznie mniejszym natężeniem ruchu pojazdu. W związku z tym liniowa emisja zanieczyszczeń powietrza także jest znacznie mniejsza. Brak jest bezpośrednich danych pomiarowych na temat wielkości tej emisji.

Brak jest również bliższych informacji o uciążliwościach powodowanych przez paleniska domowe, małe kotłownie lub drobne zakłady usługowo-produkcyjne.

Hałas

Hałas jest istotnym dla mieszkańców zanieczyszczeniem. Głównymi źródłami hałasu są komunikacja samochodowa, zakłady produkcyjne i usługowe oraz gospodarstwa domowe.

Hałas komunikacyjny uzależniony jest od natężenia ruchu, jego struktury a także od stanu technicznego drogi. Na terenie gminy Dukla najbardziej znaczącym źródłem hałasu komunikacyjnego jest ruch pojazdów na drodze krajowej nr 19. Jak podano powyżej, obszar planu położony jest w odległości około 800 m od niej. Wyniki badań hałasu komunikacyjnego przy tej drodze przedstawiono w III edycji *Map Akustycznych dla*

Dróg Krajowych o Ruchu Powyżej 3 mln Pojazdów Rocznie na Terenie Województwa Podkarpackiego wykonanych w 2018 roku na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad przez „Investeko S.A.”. Według tych map obszar planu znajduje się poza granicami obszarów zagrożonych hałasem zarówno dla wskaźnika LDWN - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 18.00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18.00 do godz. 22.00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00) jak również dla wskaźnika LN - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00).

Hałas komunalny pochodzący od źródeł związanych z zabudową mieszkaniową i usługową charakteryzuje się dużą zmiennością natężenia i czasem występowania, a wywołany jest urządzeniami i maszynami zlokalizowanymi w obrębie zabudowy. Przekroczenia wartości dopuszczalnych występują głównie w daytime porze doby i mają charakter krótkookresowy. Brak jednakże danych pomiarowych na ten temat.

8.7. Powierzchnia ziemi

Powierzchnia ziemi to naturalne ukształtowanie terenu, gleba oraz znajdująca się pod nią ziemia do głębokości oddziaływania człowieka¹.

Rzeźba terenu

Na obszarze gminy Dukła można wyróżnić dwie części wyraźnie różniące się pod względem geomorfologicznym. Północna część gminy (na północ od miasta Dukła) położona na Pogórzu Jasielskim jest wyraźnie niższa. W rzeźbie tego obszaru dominują szerokie obniżenia i łagodnie wznoszące się wzgórza; wysokości bezwzględne wynoszą tu maksymalnie 533 m n.p.m. (Góra Liwocz nad Iwlą). Na południe od miasta Dukła wznosi się wyraźny próg Beskidu Niskiego z masywem Cergowej (716 m n.p.m.), który oddziela część północną gminy od znacznie wyższej części południowej, położonej w Beskidzie Niskim. W tej części gminy nad miejscowością Olchowiec znajduje się najwyższe wzniesienie w gminie o wysokości 764 m. n.p.m. Na południe od Barwinka znajduje się przełęcz Dukielska (501 m n.p.m.), najniższa przełęcz w całym łańcuchu Karpat. Układ głównych form rzeźby zarówno w beskidzkiej jak i w pogórskiej części gminy jest zbliżony do rusztowego. Główne grzbiety mają przebieg mniej więcej

¹ Prawo ochrony środowiska.

z południowego wschodu na północny zachód zaś rozdzielające je główne doliny są również generalnie nachylone ku północnemu zachodowi tworzą jednakże liczne przełomy o przebiegu mniej więcej prostopadłym do grzbietów. Kilka takich przełomów znajduje się w dolinie Jasiołki, głównej rzeki gminy.

Do współczesnych procesów erozji, transportu i akumulacji występujących na tym terenie, a mających istotne znaczenie w kształtowaniu rzeźby terenu należy zaliczyć:

- **osuwiska**, ich tworzeniu sprzyja występowanie naprzemianległych warstw łupków i piaskowców zarówno w jednostce śląskiej jak i podśląskiej i skolskiej; piaskowce wskutek spękania na ogół przepuszczają wodę, natomiast łupki są nieprzepuszczalne, lecz nasiąkając tracą na spójności; łupki stanowią więc poziom, na którym gromadzi się woda; występowanie ich ma zawsze związek z pojawieniem się podmokłości, zabagnień i równocześnie ze złagodzeniem form terenu; łupki – jeśli podścielają warstwę piaskowców, a nachylenie warstw jest zgodne z nachyleniem stoków, po nawodnieniu (np. wskutek silnych opadów atmosferycznych) stają się przyczyną osuwisk;
- **spelzywanie**, to powolny, niemal niezauważalny proces, o którym świadczą charakterystyczne pnie drzew wygięte w górę stoku, tworzące tzw. „haki”; często spotyka się na takim stoku zabagnienia, a jego powierzchnia złaziskowa jest zawsze nierówna, pełna zagłębień i nabrzmień;
- **spłukiwanie powierzchniowe** występuje w czasie opadów, zwłaszcza nawalnych, powodując powstanie zmywów powierzchniowych, degradujących glebę nieraz na dużych obszarach; na spłukiwanie szczególnie podatne są pylaste, lessopodobne pokrywy, przy czym niewielkie nachylenia wystarczą, by degradacja przybierała groźne rozmiary; najsilniej zaznacza się ten proces na polach zajętych pod uprawę roślin okopowych, zwłaszcza, gdy zaorywanie przebiega równoległe do kierunku nachylenia stoku;
- **erozja wodna rzeki i potoków** występuje najsilniej podczas silnych wezbrań doprowadzając do podcinania i niszczenia brzegów (erozja boczna) oraz do poszerzania dolinnych den i pogłębiania ich (erozja wgłębna); intensywność tych procesów zależy od szybkości płynięcia wody i jej ilości, a także wielkości materiału niesionego przez rzekę;
- **formy antropogeniczne** powstałe w wyniku działalności gospodarczej człowieka w środowisku, do których można zaliczyć między innymi wcięcia i sztuczne nasypy drogowe, wyrobiska poeksploatacyjne kamieniołomów, terasy rolnicze, wysypiska gruzu, ziemi i odpadów.

W granicach obszaru objętego planem nie występują żadne z opisanych wyżej procesów geomorfologicznych a formy antropogeniczne są na obszarze planu niewielkie i mają genezę związaną z rolniczym użytkowaniem terenu.

Warunki geologiczno-inżynierskie

Skomplikowana budowa geologiczna obszaru gminy rzutuje w istotny sposób na geotechniczne **warunki posadowienia obiektów budowlanych**. Warunki te określa się na etapie projektowania obiektów budowlanych. Wtedy też wykonywane będą szczegółowe analizy warunków gruntowych. Z punktu widzenia możliwości posadowienia budynków korzystne są obszary gruntów spoistych zwartych, półzwartych i twardoplastycznych, gruntów sypkich średnio zagęszczonych i skał, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a głębokość wody gruntowej przekracza 2 m. Na etapie niniejszego opracowania można jedynie stwierdzić, iż proste warunki gruntowe (korzystne) mogą występować na stosunkowo niewielkich fragmentach obszaru gminy głównie na wysokich terasach Jasiołki i w szerokim obniżeniu w miejscowościach Cergowa i Jasionka. Na większości obszaru gminy należy się liczyć z występowaniem złożonych warunków gruntowych ze względu na występowanie gruntów zmiennych genetycznie i litologicznie. Skomplikowane warunki gruntowe będą występować na terenach zagrożonych osuwaniem a także mogą pojawić się w strefach uskoków przecinających struktury fałdowe w związku z występowaniem nieciągłych deformacji górotworu.

Poza wspomnianymi wyżej stosunkowo niewielkimi obszarami, które w znacznej mierze już są zabudowane, należy liczyć się z występowaniem słabszych warunków geologiczno-inżynierskich i utrudnień w posadowieniu budynków. Najczęstszym utrudnieniem są spadki terenu powyżej 12% oraz zagrożenie ruchami osuwiskowymi. Na podstawie opracowania „Analiza Zjawisk Osuwiskowych na Terenie Województwa Podkarpackiego” (Dziwoński J., Czajka K.) w części kartograficznej niniejszego opracowania przedstawiono dotychczas zidentyfikowane obszary zagrożone ruchami osuwiskowymi. Możliwe jest jednakże ujawnienie się zagrożenia ruchami osuwiskowymi w innych dotychczas niezidentyfikowanych obszarach ze względu na predyspozycje wynikające z budowy geologicznej i rzeźby terenu (znaczny udział łupków, duże nachylenie terenu, upad warstw skalnych zgodny z nachyleniem terenu).

Niekorzystne warunki geologiczno-inżynierskie dla budownictwa występują ponadto na niskich terasach Jasiołki i jej dopływów, gdzie podłoże stanowią utwory aluwialne, głównie żwiry i miejscami mady, w których głębokość występowania wody gruntowej nie przekracza 2 m poniżej poziomu terenu. Obszary te ponadto są zagrożone zalewaniem w czasie powodzi.

W granicach obszaru objętego planem nie stwierdzono występowania osuwisk ani terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Charakteryzuje się on korzystnymi warunkami geologiczno-inżynierskimi dla budownictwa.

Pokrywa glebowa

Na obszarze gminy Dukła występują głównie gleby brunatne o różnie wykształconych profilach w zależności od skał podłoża. Ponadto w dolinach głównych cieków wodnych wykształciły się na podłożu osadów aluwialnych mady. Bardzo zróżnicowana jest przydatność rolnicza gleb. Najlepsze gleby występujące w gminie to mady pylaste występujące na wyższych terasach Jasiołki i innych większych potoków. Są to gleby III klasy bonitacyjnej należące do kompleksów przydatności rolniczej zbożowo-pastewnego mocnego i pszennego dobrego. Gleby te występują głównie w dolinie Jasiołki w miejscowościach: Zboiska, Równe, Wietrzno. Ponadto na łagodnych stokach wzgórz w północnej części gminy na podłożu utworów lessopodobnych wykształciły się żyzne gleby brunatne również zaliczane do III klasy bonitacyjnej należące do kompleksu pszennego dobrego. Nieco mniej urodzajne są gleby występujące również w północnej części gminy, ale wykształcone na podłożu glin soliflukcyjno-wietrzeniowych ilastych i piaszczystych. Są one zaliczane do IV klasy bonitacyjnej i należą do kompleksu zbożowego górskiego.

Powierzchnię klasoużytków w poszczególnych miejscowościach gminy przedstawiono w tabelach nr 3 - 6.

Na terenie Beskidu Niskiego gleby są znacznie mniej urodzajne. W dolinach występują gleby IV klasy bonitacyjnej należące do kompleksu zbożowego górskiego, a wyżej gleby V i VI klasy bonitacyjnej należące do kompleksu zbożowo-pastewnego górskiego, a lokalnie do kompleksu owsiano-pastewnego.

W gminie Dukła występują także gleby pochodzenia organicznego, które niezależnie od swej przydatności rolniczej posiadają istotne znaczenie wodochronne. Łączna powierzchnia tych gleb na terenie gminy wynosi 1,7 ha (wg zestawienia Wojewódzkiego Biura Geodezji i Terenów Rolnych w Krośnie z 1995 r.). Są to głównie gleby torfowe występujące w miejscowości Mszana (1,7 ha).

Skład chemiczny gleb ornych jest przedmiotem monitoringu prowadzonego cyklicznie co 5 lat. Ostatnio badania były prowadzone w 2010 roku. Najbliższy punkt pomiarowy monitoringu znajduje się w mieście Dukła. Według informacji zawartych w opracowaniu *Stan Środowiska w Powiecie Krośnieńskim w 2012 r.* (WIOŚ Rzeszów, delegatura Jasło 2013) badana gleba należała do typu gleb brunatnych właściwych (B),

gatunek ił pylasty. Przeprowadzone badania wykazały, że gleba jest kwaśna oraz że nie jest zanieczyszczona metalami ciężkimi, o niskiej zawartości siarki siarczanowej. Monitoring obejmuje również zawartość wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Dla oceny zanieczyszczenia gleby tymi substancjami przyjęto wskaźnik 13WWA to jest sumę zawartości 13 substancji z grupy WWA. W punkcie pomiarowym w Dukli, w kolejnych okresach badawczych: 1995, 2000, 2005 i 2010 stopień zanieczyszczenia gleby wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi określano jako 1 to znaczy gleba była niezanieczyszczona, ale o podwyższonej zawartości 13WWA.

Tabela 3. Grunty rolne według klas bonitacyjnych [powierzchnia w ha].

Klasa bonitacyjna	Barwinek	Cergowa	Chyrowa	Dukla	Głojsce	Iwla
GRUNTY ORNE						
I						
II						
III a		251214		7,6498		
III b		64,7575		11,5913	1,3600	7,7716
IV a	0,9400	745,5705	13,1553	69,8863	63,4457	107,8840
IV b	58,9154	75,1270	183,2458	92,1442	1,3600	245,0863
V	148,2954	202,7503	264,9525	77,9435	151,6000	161,3618
VI	82,1100	432214	175,6029	18,9215	43,7000	132,5992
UŻYTKI ZIELONE						
I	Ł- Ps-					
II	Ł- Ps-					
III	Ł- Ps-	11,0800 89,7200		0,2118 22,6307	1,4600	29,4800 32,0097
IV	Ł-6,5746 Ps-35,5620	119,4414 173,2012	46,3900 104,3806	1,7949 78,3626	8,4700 67,0984	52,7300 100,4935
V	Ł-182,0307 Ps-307,8201	89,2300 170,9674	191,4329 24,1569	1,2429 112,7115	4,1200 37,7116	17,7424 89,3234
VI	Ł-73,4685 Ps-38,1922	85,5500 162,1659	119,2900 422,3352	2,0041 105,4767	0,9800 55,5465	3,2400 149,9581

Źródło: Urząd Gminy w Dukli i obliczenia własne.

Zarówno ze względu na warunki glebowe jak i rzeźbę terenu oraz warunki klimatyczne predyspozycje dla rozwoju rolnictwa w części północnej gminy są zasadniczo różne od części południowej. Północna część gminy (miejscowości Wietrzno, Łęki Dukielskie, Równe, Zboiska, Cergowa, Jasionka, Teodorówka, Iwla, Głojsce oraz częściowo miasto Dukla) posiada dogodne warunki dla rozwoju wszelkich form uprawy i hodowli. Natomiast południowa, górską część gminy jest predysponowana do rozwoju hodowli w oparciu o trwałe użytki zielone. Możliwości rozwoju upraw są tu bardzo ograniczone.

Tabela 4. Grunty rolne według klas bonitacyjnych [powierzchnia w ha].

Klasa bonitacyjna	Jasionka	Lipowica	Łęki Dukielskie	Mszana	Nadole	Nowa Wieś
GRUNTY ORNE						
I						
II						
III a		0,6500	0,7400			
III b	4,1935	16,1251	5,8000		5,7878	7,9400
IV a	79,0506	11,7985	78,9354	17,5000	40,2014	10,2600
IV b	99,2822	9,1800	501,6403	465,0113	36,1300	1,0300
V	246,6185	24,6900	160,8600	705,6531	101,6561	19,5993
VI	1,4400	26,7700	39,2100	179,2554	37,0800	34,7600
UŻYTKI ZIELONE						
I	Ł- Ps-					
II	Ł- Ps-					
III	Ł-0,6000 Ps-1,0200	0,8700 8,4000	26,1600 55,7583		3,7129 9,2590	0,5700
IV	Ł-39,0488 Ps-71,6670	24,9616	21,5598 64,3666	423,6629 624,4042	3,6700 2,0521	2,0200
V	Ł-40,4300 Ps-110,5700	17,2861	7,9300 22,2057	574,6837 897,0416	16,7600 4,0200	37,4800
VI	Ł-9,7600 Ps-194,4385	51,4600	8,3887 64,1527	349,2127 798,4115	54,2075	12,4800

Źródło: Urząd Gminy w Dukli i obliczenia własne.

Tabela 5. Grunty rolne według klas bonitacyjnych [powierzchnia w ha].

Klasa bonitacyjna	Olchowiec	Ropianka	Równe	Teodorówka	Trzciana	Tylawa
GRUNTY ORNE						
I						
II			32,2900			
III a			51,6063			
III b			164,1211	7,3999		
IV a			480,8256	106,7936	10,8541	40,756
IV b	8,5600	3,0600	414,4409	107,9400	121,7918	95,1627
V	153,7900	101,9900	238,5889	183,2975	177,0383	219,6110
VI	101,7228	8,0600	44,6200	131,1403	14,0700	39,6000
UŻYTKI ZIELONE						
I	Ł- Ps-					
II	Ł- Ps-					
III	Ł- Ps-		67,1075 107,7856	5,3550 9,8245		
IV	Ł-18,8100 Ps-4,8467	5,9900 59,7200	62,9493 444,9944	20,6100 52,6710	62,2090 47,4186	120,0935 79,1041
V	Ł-175,5399 Ps-394,2664	132,4400 101,9900	27,4869 237,9573	16,6200 7,3735	156,7493 335,1952	272,5488 443,8603
VI	Ł-22,0500 Ps-251,8375	3,9100 8,0600	8,9100 99,1137	2,6300 140,4252	5,7000 119,7601	17,4600 223,7410

Źródło: Urząd Gminy w Dukli i obliczenia własne.

Tabela 6. Grunty rolne według klas bonitacyjnych [powierzchnia w ha].

Klasa bonitacyjna	Wietrzno	Zawadka Rymanowska	Zboiska	Zydranowa
GRUNTY ORNE				
I				
II				
III a	28,7445	1,3900	30,3285	
III b	20,7529	18,6600	42,8615	
IV a	95,8357	162,8183	80,5754	34,2555
IV b	194,7765	369,0425	34,6123	289,6899
V	64,7565	397,2622	1,2200	330,0332
VI	13,6965	60,1226		102,0200
UŻYTKI ZIELONE				
I	Ł- Ps-			
II	Ł- Ps-			
III	Ł-5,5087 Ps-20,8370	1,9700	13,9141 30,8875	3,7400
IV	Ł-4,9300 Ps-72,5929	193,8129 403,1249	13,6882 22,7314	291,5286 371,2398
V	Ł-7,5700 Ps-21,6202	291,0197 531,0447	1,4900 11,6712	315,4661 357,8838
VI	Ł-2,8200 Ps-61,2448	49,6400 438,6224	4,0700	199,1573 343,4123

Źródło: Urząd Gminy w Dukli i obliczenia własne.

W granicach obszaru objętego planem występują użytki rolne w postaci gruntów ornych klasy bonitacyjnej IIIa.

8.8. Krajobraz

Jednymi z najcenniejszych walorów, łączących wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego gminy Dukla, wpływającymi na jej atrakcyjność turystyczną są walory krajobrazowe.

Najbardziej charakterystyczną dominantą krajobrazu nie tylko gminy, ale i znacznej części Beskidu Niskiego jest góra Cergowa. Jej masyw o trzech wierzchołkach wznosi się na ponad 300 m. nad dno przełomowej doliny Jasiołki. Szczególnie efektownie prezentuje się stromy północny stok opadający w kierunku Dukli i Jasionki. Inne wzniesienia Beskidu Niskiego również posiadają wybitne walory krajobrazowe. Znaczny stopień zalesienia beskidzkiej części gminy sprawia, że szczyty gór mimo znacznego wzniesienia ponad otaczające tereny na ogół nie stanowią atrakcyjnych punktów widokowych. Możliwości percepcji widoków w tej części gminy są zmienne i pojawiają się na porębach, wiatrołomach. Natomiast dogodnymi obszarami dla percepcji widoków na Beskid Niski są niezalesione stoki i wierzchowiny garbów pogórskich w części północnej gminy.

Krajobraz dolin również jest bardzo urozmaicony ze względu na występujące naprzemiennie wąskie, zalesione odcinki przełomowe oraz odcinki o szerokich dnach i łagodnych zboczach, w których usytuowana jest większość miejscowości.

Rzeźba terenu przyczynia się również do wybitnej ekspozycji krajobrazowej wielu budynków i zespołów zabudowy o wartości historycznej usytuowanych na wzniesieniach. Na przykład klasztor i kościół w Dukli oraz kościoły i cerkwie w poszczególnych miejscowościach.

Można stwierdzić, że na obszarze gminy krajobraz odznacza się wysokim stopniem naturalności. Jest to wynik znacznych przekształceń krajobrazu zachodzących w okresie powojennym w wyniku wysiedlenia ludności łemkowskiej. Spowodowało to zmniejszenie liczby ludności, a co za tym idzie zmniejszenie obszarów zabudowy oraz ekspansję lasów na grunty uprzednio użytkowane rolniczo.

Nowym, współczesnym elementem krajobrazu, który wzbudza wiele kontrowersji są powstające obecnie elektrownie wiatrowe. Estetyczne odczucia miejscowego krajobrazu naturalnego potęguje naturalna kolorystyka elementów środowiskowych (kamieńce i woda Jasiołki, polne i leśne drogi, rozmaite zbiorowiska roślinne lasów, łąk i pastwisk, itp.) podlegająca cyklicznym zmianom barw i odcieni następującym w okresie wegetacji i zmieniającym się pór roku. Wszystko to zwiększa jeszcze atrakcyjność krajobrazu gminy Dukla.

Obszar objętego planem położony jest w dolinie rzeki Jasiołki i przylega do istniejącej zabudowy miejscowości Wietrzno.

8.9. Klimat

Według klasyfikacji M. Hessa (1965) opartej na średniej rocznej temperaturze powietrza i zasięgu występowania pięter roślinnych, gmina Dukla znajduje się w obrębie dwóch pięter klimatycznych: piętra klimatu umiarkowanie ciepłego, odmiana klimatu dolin i kotlin śródgórskich oraz piętra klimatu umiarkowanie chłodnego.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi tutaj w piętrze klimatu umiarkowanie ciepłego 7,6°C, natomiast w piętrze klimatu umiarkowanie chłodnego 5,6°C. W piętrze klimatu umiarkowanie ciepłego najchłodniejszym miesiącem jest styczeń – 3,4°C, a najcieplejszym lipiec 17,6°C, a w piętrze klimatu umiarkowanie chłodnego najchłodniejszym miesiącem jest styczeń –6,1°C, a najcieplejszym lipiec 15,7°C.

Z określonymi średnimi temperaturami powietrza wiąże się czas trwania termicznych pór roku (tabela nr 7). Wraz ze wzrostem wysokości nad poziomem morza ulega

skróceniu okres bezzimnia (temperatura średnia dobowa powyżej 0°C), wydłuża się okres zimy termicznej (temperatura średnia dobowa poniżej 0°C).

Najistotniejszym okresem z punktu widzenia gospodarki rolnej jest okres gospodarczy ze średnią temperaturą dobową powyżej 2,5 °C, wegetacyjny ze średnią temperaturą dobową powyżej 5°C oraz okres bezprzymrozkowy.

Tabela 7. Charakterystyka piętra klimatycznego umiarkowanie ciepłego.

Element	300 m n.p.m.		500 m n.p.m.
	wklęsła forma terenu	wypukła forma terenu	wypukła forma terenu
liczba dni z $t_d < -5$ °C	—	—	—
liczba dni z $t_d < 0$ °C	86	78	90
liczba dni z $t_d > 0$ °C	282	291	278
liczba dni z $t_d > 5$ °C	217	218	203
liczba dni z $t_d > 10$ °C	159	160	146
liczba dni z $t_d > 15$ °C	81	86	64
liczba dni z $t_{min} < -10$ °C	27	21	25
liczba dni z $t_{max} < 0$ °C	42	33	44
liczba dni z $t_{min} < 0$ °C	94	86	89
liczba dni z t_{max} i $t_{min} < 0$ °C	131	108	122
liczba dni z $t_{max} > 25$ °C	37	36	24
roczna suma opadów w mm	720	740	800
liczba dni z opadem $\geq 0,1$ mm	162	162	165
liczba dni z opadem $\geq 1,0$ mm	105	118	121
liczba dni z opadem $\geq 10,0$ mm	15	21	22
liczba dni z pokrywą śnieżną	78	71	91
średnia prędkość wiatru m/s	2,1	2,1	2,5
liczba dni z wiatrem ≥ 10 m/s	9	12	20
liczba dni z wiatrem ≥ 15 m/s	2	—	7
liczba dni pogodnych	50	60	60
liczba dni pochmurnych	135	145	160
liczba dni z mgłą	65	24	32

Źródło: Hess 1965.

Okres wegetacyjny rozpoczyna się pod koniec marca, a na grzbietach w pierwszej dekadzie kwietnia, natomiast koniec przypada w drugiej dekadzie października, a w dolinie Jasiołki w pierwszej dekadzie listopada. Długość okresu wegetacyjnego maleje od około 220 dni do 198 dni na grzbietach powyżej 500 m n.p.m.

Okres bezprzymrozkowy, który, wyznaczają daty pierwszych i ostatnich przymrozków, trwa na tym terenie od 170 do 135 dni. Pierwsze przymrozki pojawiają się w pierwszej połowie października natomiast ostatnie na przełomie kwietnia i maja. Różnica w czasie trwania okresu bezprzymrozkowego między formami wypukłymi a wklęsłymi może dochodzić do ponad 50 dni.

Okres intensywnych procesów rozwoju roślin (średnia temperatura dobowa powyżej 10°C) w dolinie Jasiołki rozpoczyna się pod koniec kwietnia, na wysokości 500 m n.p.m., w pierwszej dekadzie maja. Koniec okresu przypada w pierwszej deka-

dzie października w dolinie, a na grzbietach wysokości 500 m n.p.m. na przełomie drugiej i trzeciej dekady września.

Gradient pionowy czasu trwania wynosi około 6 dni/100 m dla form wypukłych i 10 dni/100 m dla form wklęsłych.

Lato termiczne z temperaturą dobową powyżej 15°C rozpoczyna się w pierwszych dniach czerwca, a kończy się na przełomie sierpnia i września. Czas trwania lata maleje ze wzrostem wysokości o około 13dni/100 m na wypukłych formach terenowych i 10 dni/100 m we wklęsłych formach.

Piętro umiarkowanie chłodne rozciąga się na wysokości ok. 700-1100 m n.p.m. W związku z tym na obszarze gminy Dukla w piętrze tym znajdują się jedynie wierzchołki najwyższych wzniesień (otoczenie Olchowca, Cergowa, Piotruś). Średnia roczna temperatura wynosi tu +6°C, średnia długość okresu bezprzymrozkowego wynosi 145 dni, średnia roczna suma opadów 1000 mm a średnia liczba dni z pokrywą śnieżną 105.

Obszar gminy jest dobrze przewietrzany, średnia roczna prędkość wiatru wynosi od 4,2 m/s w dolinie Jasiołki do 6,0 m/s na wzniesieniach Beskidu Niskiego. Specyficzną cechą warunków anemologicznych są silne i długotrwałe wiatry wiejące z północnego zachodu i południa (wiatry dukielskie). Urozmaicona rzeźba terenu sprawia, iż zarówno kierunek jak i siła wiatru wykazują duże zróżnicowanie lokalne w zależności od ukształtowania powierzchni terenu.

Ze względu na duże zróżnicowanie rzeźby i użytkowania terenu można wyróżnić tereny o mezoklimacie:

- **mało korzystnym** obejmującym tereny doliny Jasiołki i większych cieków wodnych, charakteryzujący się dużymi wahaniami temperatury i wilgotności powietrza (dzień-noc), częstymi inwersjami temperatury i długotrwałym występowaniem mgieł radiacyjnych;
- **umiarkowanie korzystnym** obejmującym wyższe części dolin oraz niższy poziom Beskidu Niskiego, charakteryzujący się znacznie mniejszymi kontrastami termicznymi i wilgotnościowymi w ciągu doby;
- **korzystnym:**
 - **tzw. ciepła strefa stoku** występuje około 65 m nad dnem dolin; obszary te pozostają najczęściej poza zasięgiem mgieł radiacyjnych a dobowe wahania temperatury i wilgotności powietrza przebiegają łagodniej; średnie minimalne temperatury powietrza są wyższe o około 2-3°C, a okres bezprzymrozkowy jest dłuższy o około 2 miesiące;

- **garbów pogórskich** o cechach termiczno-wilgotnościowych podobnych do warunków stoków jednak charakteryzujący się mniej korzystnymi warunkami anemologicznymi (silne wiatry);
- **kompleksów leśnych** obejmującym tereny o specyficznych warunkach termiczno-wilgotnościowych i bioklimatycznych, charakteryzujący się małymi kontrastami temperatury, wpływający łagodząco na tereny sąsiednie.

Ze względu na zróżnicowanie warunków klimatycznych obszar ten zaliczany jest do terenów o bioklimacie umiarkowanie bodźcowym w większych dolinach oraz silnie bodźcowym w terenach górskich, szczególnie w okresie zimowym. Na terenach leśnych charakteryzuje się cechami oszczędzającymi.

Na obszarze planu można zaobserwować występowanie umiarkowanie korzystnego typu mezoklimatu.

8.10. Zasoby naturalne

Według literatury² zasoby naturalne (zasoby przyrody) to bogactwa naturalne biosfery wykorzystywane gospodarczo lub mogące stać się przedmiotem takiego wykorzystania, do których zalicza się złoża mineralne i kopaliny znajdujące się we wnętrzu Ziemi lub na jej powierzchni, glebę, wodę, szatę roślinną, świat zwierzęcy, krajobraz, powietrze atmosferyczne, promieniowanie słoneczne. W większości stan tych zasobów omówiono w pozostałych rozdziałach opracowania. Dlatego też niniejszy rozdział dotyczy surowców mineralnych i kopalin.

Występowanie surowców mineralnych na obszarze gminy Dukła pozostaje w ścisłym związku z budową geologiczną. Ze strukturami antykliny Bóbrka – Rogi związane jest występowanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Piaskowce występują dość powszechnie na terenie gminy i były eksploatowane w wielu miejscach na jej terenie. Obecnie na skalę przemysłową eksploatuje się piaskowiec cergowski ze złoża „Lipowica II - 1” w Lipowicy. Niemniej powszechnie jak piaskowce występują na terenie gminy łupki. W gminie Dukła znajduje się jedno złożo („Iwla”) łupków menilitowych przydatnych do produkcji ceramiki budowlanej. Dna dolin rzecznych są obszarem występowania kruszywa naturalnego, głównie żwirów. Udokumentowane złoża surowców mineralnych zestawiono w tabeli nr 8.

² Słownik Encyklopedyczny, Leśnictwa, Drzewnictwa, Ochrony Środowiska, Łowiectwa oraz dziedzin pokrewnych, pod kier. prof. Edwarda Więcko, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 1996.

Tabela 8. Złoże o zasobach udokumentowanych.

Lp.	Kopalina	Złoże	Miejscowość	Możliwe zastosowanie
1	Ropa naftowa (kod 03) Gaz ziemny (kod 04)	Bóbrka-Rogi (złoże zagospodarowane) (złoże eksploatacyjne okresowo)	Równe	W przemyśle petrochemicznym
2	Kamienie drogowe i budowlane (kod 46)	Lipowica II - 1 (złoże zagospodarowane)	Lipowica	W budownictwie i drogownictwie
3	Kruszywo naturalne (kod 47)	Drymak pole A (złoże rozpoznane szczegółowo)	Trzciana	W budownictwie i drogownictwie
4	Kruszywo naturalne (kod 47)	Drymak pole B (złoże eksploatacyjne okresowo)	Trzciana	W budownictwie i drogownictwie
5	Kruszywo naturalne (kod 47)	Drymak pole A (złoże rozpoznane szczegółowo)	Trzciana	W budownictwie i drogownictwie
6	Kruszywo naturalne (kod 47)	Dukla 1 (złoże zagospodarowane)	Trzciana	W budownictwie i drogownictwie
7	Kruszywo naturalne (kod 47)	Dukla -1 (złoże rozpoznane szczegółowo)	Dukla	W budownictwie i drogownictwie
8	Kruszywo naturalne (kod 47)	Równe (złoże rozpoznane szczegółowo)	Równe	W budownictwie i drogownictwie
9	Kruszywo naturalne (kod 47)	Trzciana II pole A (złoże rozpoznane szczegółowo)	Trzciana	W budownictwie i drogownictwie
10	Kruszywo naturalne (kod 47)	Trzciana II pole B (złoże zagospodarowane)	Trzciana	W budownictwie i drogownictwie
11	Kruszywo naturalne (kod 47)	Trzciana II pole C (złoże eksploatacyjne okresowo)	Trzciana	W budownictwie i drogownictwie
12	Kruszywo naturalne (kod 47)	Trzciana II pole D (złoże zagospodarowane)	Trzciana	W budownictwie i drogownictwie
13	Kruszywo naturalne (kod 47)	Trzciana II pole E (złoże rozpoznane szczegółowo)	Trzciana	W budownictwie i drogownictwie

Źródło: Urząd Gminy w Dukli; Państwowy Instytut Geologiczny.

Ponadto w tabeli nr 9 podano informacje o złożach o zasobach zarejestrowanych i szacunkowych oraz o złożach skreślonych z bilansu zasobów oraz o złożach których eksploatacja została zaniechana.

Tabela 9. Złóża o zasobach zarejestrowanych i szacunkowych oraz złoża skreślone z bilansu zasobów.

Lp.	Kopalina	Złoże	Miejscowość	Możliwe zastosowanie
1	Ropa naftowa (kod 03)	Ropianka (złoża skreślone z bilansu zasobów)	Ropianka	W przemyśle petrochemicznym
2	Kamienie drogowe i budowlane (kod 46)	Iwła (piaskowce) (złoża rozpoznane wstępnie)	Iwła	W budownictwie i drogownictwie
3	Kamienie drogowe i budowlane (kod 46)	Zawadka Rymanowska (złoża rozpoznane wstępnie)	Zawadka Rymanowska	W budownictwie i drogownictwie
4	Kamienie drogowe i budowlane (kod 46)	Iwła (łupki menilitowe) (złoża rozpoznane wstępnie)	Iwła	W budownictwie i drogownictwie
5	Kamienie drogowe i budowlane (kod 46)	Lipowica (złoża skreślone z bilansu zasobów)	Lipowica	W budownictwie i drogownictwie
6	Kamienie drogowe i budowlane (kod 46)	Lipowica II (eksploatacja złoża zaniechana)	Lipowica	W budownictwie i drogownictwie
7	Kruszywo naturalne (kod 47)	Dukla (złoża rozpoznane wstępnie)	Trzciana	W budownictwie i drogownictwie
8	Kruszywo naturalne (kod 47)	Jasiołka – Panna (eksploatacja złoża zaniechana)	Tylawa	W budownictwie i drogownictwie
9	Kruszywo naturalne (kod 47)	Trzciana (złoża skreślone z bilansu zasobów)	Trzciana	W budownictwie i drogownictwie

Źródło: Urząd Gminy w Dukli.

W związku z występowaniem na obszarze gminy surowców mineralnych dla ich eksploatacji utworzono szereg terenów i obszarów górniczych. Zostały one zamieszczone w tabeli nr 10.

Tabela 10. Tereny i obszary górnicze.

Lp.	Nazwa terenu i obszaru	Złoże	Decyzja
1	Bóbrka, Równe - I	Ropa naftowa, Gaz ziemny	Minister Środowiska BKK/MN/321/97
2	Lipowica II - 1	Kamienie drogowe i budowlane	Wojewody Podkarpackiego ŚR.II.712/10/04
3	„Drymak” - Pole B	Kruszywa naturalne	Wojewody Krośnieńskiego OS-V-7512/81/98
4	Trzciana II - Pole A	Kruszywa naturalne	Wojewody Krośnieńskiego OS-V-7512/87/98
5	Trzciana II - Pole B	Kruszywa naturalne	Wojewody Krośnieńskiego OS-V-7512/72/98
6	Trzciana II - Pole C	Kruszywa naturalne	Wojewody Krośnieńskiego OS-V-7512/2/98
7	Trzciana II - Pole D	Kruszywa naturalne	Wojewody Krośnieńskiego OS-V-7512/78/98
8	Dukla 1	Kruszywa naturalne	Starosta Powiatowy w Krośnie SR.84.751-12-6/08
9	Iwonicz	Wody lecznicze	Minister Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa DG/hg/TS/487-981/99

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny.

Obszar objęty planem znajduje się poza granicami udokumentowanych złóż surowców mineralnych.

8.11. Zabytki

Na obszarze gminy Dukla zachowały się liczne obiekty dziedzictwa kulturowego, chronione na mocy przepisów odrębnych Są to:

Zamki, pałace, dwory:

Zespół pałacowy w Dukli (nr rej. A-276/92).

Budowa rozpoczęta została w latach 1636-1638, ukończona w 1709 r. Przebudowany w latach 1764-1765 (po pożarze) w stylu późnego baroku (murowany z kamienia i cegły, na rzucie zbliżonym do kwadratu, trójpiętrowy, trójtraktowy, nakryty dachem mansardowym). Symetrycznie po dwóch stronach pałacu dobudowane oficyny (murowane, na rzucie zbliżonym do trapezu, nakryte stromym dachem czterospadowym). Założenie parku (ok. roku 1765) w stylu francuskich ogrodów geometrycznych, przekształconego w XIX w. z trzema basenami wodnymi poprzedzianymi groblami, ujętymi szpalerami z lip i grabów. Obecnie park

zaniedbany, zachowało się jednak część elementów architektonicznych takich jak mostek kamienny (1765 r.), ławy ogrodowe, studnia (XVIII w.) i kapliczka parkowa (1875 r.). Zespół pałacowy otoczony został ogrodzeniem z kamiennych słupów z wazonami (2 poł. XVIII w.) z żelazną balustradą (XIX/XX w.).

Zespół dworski w Cergowej (nr rej. A-153/89).

Dwór został wzniesiony zapewne w 1 poł. XIX w. (później rozbudowany). Zbudowany na rzucie prostokąta z kamienia i cegły, parterowy na wysokiej podmurówce. Część starsza dworu dwutraktowa z sienią na osi pokryta została dachem czterospadowym, część nowsza dobudowana od północy kryta dachem dwuspadowym. Wokół dworu znajdują się pozostałości parku z zachowanym starodrzewiem (dąb szypułkowy, lipy, jesiony i klony). Obok dworu zbudowana została około poł. XIX w. stodoła, o rzucie prostokątnym, ścianach z murowanych słupów i belek, kryte gontem.

Kościół, cerkwie, synagogi

Kościół p.w. Św. Marii Magdaleny w Dukli (nr rej. A-6/48).

Założony po lokacji miasta był kościołem drewnianym, przebudowany w latach 1742-1747 (niszczony licznymi pożarami), otrzymał styl późnobarokowy z wnętrzem rokokowym. Murowany, posiada prezbiterium zamknięte od zewnątrz trójbocznie, od wewnątrz półkolistą absydą, przy nim zakrystia. Nawa główna szersza od prezbiterium, trójprzęsłowa z dwiema symetrycznie usytuowanymi kaplicami. Ściany wnętrza rozczłonkowane pilastrami o drewnianych kapitelach. Sklepienie nad nawą i prezbiterium kolebkowe z lunetami, nad absydą hemisferyczne. Przy kościele wzniesiona dzwonnica (pierwsza wzmiankowana w 1602 r., obecna pochodzi zapewne z 3 ćw. w. XVIII w. stylu późnego baroku, murowana na rzucie kwadratu.

Kościół i klasztor Bernardynów w Dukli (nr rej. A-89/68).

Kościół p.w. Bł. Jana z Dukli, pierwotnie drewniany, obecnie murowany pochodzi z lat 1761-1764. Posiada styl późnobarokowy z elementami klasycystycznymi i renesansowe wnętrze. Jest to kościół trójnawowy, bazylikowy (nawa główna i prezbiterium równej wysokości, nawy boczne niższe i węższe). Od północy w przedłużeniu nawy wschodniej znajdują się kaplica bł. Jana z Dukli (1899-1902). Prostokątne, dwuprzęsłowe prezbiterium, zostało zakończone apsydą i sklepienie hemisferycznie, nawa główna czteroprzęsłowa przykryta sklepieniem kolebkowym z lunetami, a nawy boczne sklepieniami krzyżowymi. Fasada świątyni jest trójdzielna rozczłonkowana pilastrami kompozytowymi, na których wspiera się belkowanie, w fasadzie dwie wieże (przed kościołem obszerny dziedzi-

niec). Do kościoła przylega klasztor, zabudowany w stylu barokowym, murowany, piętrowy, z obszernym wirydarzem. Zespół otoczony murem z kamienia łamanego z bramami.

Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia N.P. Marii w Jasionce (nr rej. A-7/48).

Wzmiankowany już w 1386 r., kolejny drewniany wzniesiony na przełomie XV/ XVI w., obecny zbudowany w roku 1756, murowany, tynkowany, na rzucie prostokąta, z prezbiterium zamkniętym trójbocznie (z zakrystią i skarbczykiem na piętrze od północy). Posiada trójnawowy, trójprzęsłowy korpus o sklepieniu kolebkowym z lunetami. Od zachodu przytyka do niego kruchta. Kościół kryty dachami dwuspadowymi z wieżyczką na sygnaturkę na kalenicy. Przy kościele dzwonnica, pierwotnie drewniana, obecna z 1840 r., murowana z cegły i kamienia, nakryta dachem namiotowym z czterema lukarnami, zwieńczona ośmioboczną wieżyczką.

Kościół p.w. św. Michała Archanioła w Wietrznie (nr rej. A-16/48).

Pochodzący z roku 1752, przebudowany został na początku XX w. Jest to kościół drewniany o konstrukcji zrębowej, ściany zewnętrzne szalowane na podmurówce z kruchtą i wieżą oraz zamkniętym trójbocznie prezbiterium. Wnętrze kościoła w nawie nakryte stropem z zakrzywieniami, w prezbiterium z fasetą. Dwuspadowy dach kościoła ozdobiony został wieżyczką na sygnaturkę sześcioboczną z latarnią, zwieńczoną cebulastym hełmem. We wnętrzu świątyni późnobarokowe ołtarze z poł. XVIII w.

Cerkiew p.w. Matki Boskiej Opieki w Chyrowej (nr rej. A-75/85).

Wzmiankowana była już w roku 1706, obecna pochodzi z 1780 r., otoczona cmentarzem z kamiennym ogrodzeniem. Prezbiterium i zakrystia zostały zbudowane z kamienia i cegły, nawa, babiniec i przedsionek z drewna o konstrukcji zrębowej na kamiennej podmurówce obitej gontem. Kwadratowe prezbiterium zostało zakończone półkoliście, od płn. przystaje do niego zakrystia. Nawa zbudowana na rzucie prostokąta jest szersza i wyższa od prezbiterium, przy niej znajduje się babiniec, a nad nim wieża.

Cerkiew w Olchowcu (nr rej. A-301/93).

Budowana w wieku XIX i latach 20. XX w. Usytuowana została na zboczu, otoczona murem z kamienia i kręgiem drzew. Wzniesiona z drewna (ściany o konstrukcji zrębowej, oszalowane) na cokole z kamienia. Wewnątrz prezbiterium i nawa posiadają sklepienia zwierciadlane. Do nawy przystaje babiniec. Prezbiterium i nawa nakryte zostały dachem namiotowym łamanym z baniastymi, ośmiobocznymi hełmami i ślepyimi latarniami oraz krzyżami unickimi na szczycie.

Cerkiew w Trzcianie (nr rej. A-81/85).

Wzniesiona w latach 1811-1814. Usytuowana została w dolinie potoku Hyrowskiego. Murowana, posiada sklepienie krzyżowe nad prezbiterium, a nad nawą kopułę sferyczną, nad babińcem sufit. Wnętrze cerkwi jest tynkowane, polichromowane. Nawa i prezbiterium pokryte zostały dachem siodłowym, nad babińcem znajduje się dwukondygnacyjna wieża zwieńczona cebulastym hełmem z ośmioboczną pseudolatarnią, hełm taki został powtórzony na wieżyczce nad nawą. Nawa oddzielona od prezbiterium ikonostasem.

Cerkiew w Tylawie (nr rej. A-80/85).

Pochodzi z roku 1787 (wieża z 1870 r.). Wzniesiona została na łagodnym wzniesieniu w oddaleniu od zabudowy mieszkalnej, otoczona drzewami. Jest to cerkiew murowana, tynkowana, z kopułami sferycznymi na kurtach. Posiada trójdzielną nawę i prezbiterium w kształcie kwadratu z absydą. Od strony zachodniej wieża na rzucie kwadratu, kryta dachem brogowym. Na dachu cerkwi trzy wieżyczki o cebulastych hełmach z ośmiobocznymi pseudolatarniami.

Cerkiew p.w. Opieki N.P. Marii w Zawadce Rymanowskiej (nr rej. 323/94).

Wzniesiona w centrum wsi na niewielkim wzniesieniu, otoczona drzewami i murem z kamienia, na planie zbliżonym do owalu. Cerkiew drewniana na podmurówce z kamienia posiada konstrukcje zrębową łączoną na rybi ogon. Nawa została zbudowana na rzucie kwadratu, kwadratowe zamknięte trójbocznie jest też prezbiterium (z zakrystią od północy), babiniec. Dach nad prezbiterium trójspadowy, nad nawą dwuspadowy, wieża kryta dachem brogowym z cebulastym hełmem i pseudolatarnią, z cebulką i krzyżem. Analogiczne, proporcjonalnie mniejsze wieżyczki zdobią kalenicę dachu.

Synagoga w Dukli (nr rej. A-187/89).

Znajdująca się obecnie w ruinie (zbudowana na miejscu pierwszej drewnianej), pochodziła z wieku XVIII. Wzniesiona na planie kwadratu, murowana z kamienia i cegły, pierwotnie posiadała przybudówki przy elewacji zachodniej i północnej, mieszczące przedsionek, bibliotekę i salę modlitw dla kobiet. Zachował się kamienny portal.

Obiekty użyteczności publicznej, domy, zabudowania gospodarcze

Zabudowa rynku w Dukli. Kamienice mieszczkańskie pochodzą z końca XVIII wieku i wieku XIX. Wśród nich znajdują się wpisane do rejestru zabytków kamienice: Rynek 2 (nr rej. A-89/86) i Rynek / 3 maja 2 (nr rej. A-251/91).

Ratusz w Dukli (nr rej. A-247/91) pochodzi z pocz. XVII w. (przekształcony w XVIII w. i w 3 ćw. XIX w.), murowany z kamienia i cegły, tynkowany. Zbudowany został na rzucie prostokąta, cały piętrowy, tylko elewacja frontowa trójkondy-

gnacyjna i trójdzielna. Od południowego zachodu zwieńczony został ośmioboczną wieżą. Wnętrza posiadają układ dwutraktowy z sienią na osi, parter sklepiony kolebkowo z lunetami, a piętro nakryte stropami.

Dom przy ul. Pocztowej 13 w Dukli (nr rej. A-47/84).

Komora celna w Dukli (nr rej. A-148/89) pochodząca z XVII w. Zbudowana z kamienia na rzucie kwadratu, kryta dachem czterospadowym.

Dom nr 23 i spichlerz w Olchowcu (nr rej. A-94/86).

Zabudowania gospodarcze w Zyndranowej (nr rej. A-35/83): chlew, studnia i ul kłodowy.

Zabytkowe cmentarze

Cmentarz Żydowski w Dukli (nr rej. A-157/89) pochodzi z pocz. XVIII w., otoczony niskim murem kamiennym, zadrzewiony, większość nagrobków zdewastowana.

Cmentarz przycerkiewny w Chyrowej (nr rej. A-75/85). Najstarszy nagrobek pochodzi z 1885 r. Cmentarz założony na planie owalu w otoczeniu dawnej cerkwi, porasta go starodrzew m.in. lipa, jesion, jawor, grab.

Cmentarz przycerkiewny w Trzcianie (nr rej. A-81/85). Powstał na rzucie owalu, zachowały się na nim trzy nagrobki (najstarszy pochodzi z roku 1878) i starodrzew.

Cmentarz przycerkiewny w Tylawie (nr rej. A-80/85). Pochodzi jeszcze z czasów lokacji wsi, założony na planie prostokątnym, na niewielkim zboczu wokół cerkwi, zachowały się tu po dwa pomniki z dwóch stron cerkwi i starodrzew.

Zespoły parkowe

Założenie parkowe w Dukli (nr rej. A-153/89).

Pozostałości parku dworskiego w Cergowej (nr rej. A-153/89).

Pozostałości parku w Wietrznie (nr rej. A-242/91), założonego w początku wieku XIX, przy niezachowanym dworze. W parku znajdują się nieliczne okazy starych drzew oraz altana lipowa.

Ponadto na obszarze gminy Dukla zachowało się wiele obiektów zabytkowych, które posiadają duże wartości architektoniczne, artystyczne, historyczne, ale obecnie znajdują się w gminnej ewidencji zabytków. Są to:

- zabudowa zagrodowa: mieszkalna, gospodarcza, bardzo licznie reprezentowana w takich wsiach jak: Łęki Dukielskie, Jasionka, Wietrzno i Zyndranowa. Domy budowane były z drewna w konstrukcji zrębowej, łączone na obłap. Posiadały

półtora lub dwa trakty i sień pośrodku. Często łączyły część gospodarczą i mieszkalną pod wspólnym dachem. Zabudowa zagrodowa kryta była wysokimi dachami czterospadowymi, z wydatnymi okapami lub dachami dwuspadowymi (strzechy). Szczyty domów były niekiedy bogato zdobione, malowniczości dodawały bielone wypełnienia pomiędzy belkami. Obecnie zachowana zabytkowa zabudowa zagrodowa posiada zwykle dachy strome, dwuspadowe, przyczółkowe lub naczółkowe. Zachowały się też nieliczne zabudowania gospodarcze jak spichlerze, stodoły, piwnice, studnie;

- kapliczki, krzyże i figury przydrożne.

W granicach obszaru planu nie ma obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków. Znajduje się natomiast w jego granicach zabytkowa kapliczka z XX wieku zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 674/1 w Wietrznie, wpisana do gminnej ewidencji zabytków.

8.12. Dobra materialne

Dobra materialne to wytwarzane przez człowieka przedmioty służące do zaspokojenia jego potrzeb³. Według tej definicji dobrami materialnymi w pierwszym rzędzie będą budynki zabudowy mieszkaniowej, obiekty usługowe i przemysłowe, obiekty użyteczności publicznej, obiekty sakralne oraz cała infrastruktura techniczna podziemna i powierzchniowa, a także sieć drogowa. Z oczywistych względów dobra materialne na terenie gminy są skoncentrowane w obrębie terenów osadniczych.

Na obszarze planu dominują tereny rolne. W związku z tym dobra materialne są na ogół skoncentrowane poza obszarem planu.

9. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji postanowień projektowanego dokumentu

9.1. Obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Obszar Gminy Dukla dzięki występującemu zróżnicowaniu elementów środowiska przyrodniczego należy do terenów o bardzo wysokiej wartości przyrodniczej. Uwa-

³ *Leksykon naukowo-techniczny*, Wyd. Naukowo-Techniczne, 2001.

runkowania te sprawiły, że w granicach gminy znajduje się cała gama obszarów chronionych w różnych formach na podstawie ustawy o *ochronie przyrody*.

Obszary Natura 2000

Jednym z elementów procesów integracji europejskiej jest współpraca w dziedzinie ochrony środowiska przyrodniczego Europejska sieć obszarów ekologicznych ma spełniać rolę systemu nadrzędnego w odniesieniu do obecnie podejmowanych działań w zakresie ochrony przyrody. W oparciu o zalecenia Dyrektywy Ptasiej i Dyrektywy Siedliskowej przewiduje się stworzenie systemu obszarów połączonych korytarzami ekologicznymi, tworzącymi spójną funkcjonalnie sieć ekologiczną. Jej zadaniem będzie utrzymanie różnorodności biologicznej poprzez ochronę najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, a także najbardziej typowych i nadal jeszcze powszechnych układów przyrodniczych, charakterystycznych dla poszczególnych regionów biogeograficznych.

Sieć składa się z obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO) i specjalnych obszarów ochrony (SOO), wyznaczonych zgodnie z zaleceniami wyżej wymienionych Dyrektyw UE (Sieć... 2004).

Na terenie gminy Dukla częściowo lub w całości znajduje się osiem obszarów Natura 2000. Są to:

- obszar „Ostoja Magurska” – PLH 180001 o powierzchni 20 085 ha.
Obszar leży w środkowej części Beskidu Niskiego, w górnej części doliny Wisłoki. Obejmuje on na północy pasmo Magury Wątkowskiej (Wątkowa 847 m n.p.m. i Kornuty 830 m n.p.m.). Na południu obszar ciągnie się wzdłuż granicy ze Słowacją, obejmując Pasmo Graniczne. Wschodnią część terenu tworzy ciąg pojedynczych garbów (Świerzowa 803 m n.p.m., Kolanin 707 m n.p.m., Kamień 714 m n.p.m.). Rzeźba terenu charakteryzuje się występowaniem garbów i długich grzbietów przebiegających z północnego zachodu na południowy wschód, porozielenych dolinami pochodzenia denudacyjnego i erozyjnego. Obszar obejmuje Magurski Park Narodowy wraz z sąsiadującym terenem ważnym dla ochrony nietoperzy: rezerwat Kornuty oraz pasem łąk wilgotnych przy północnej granicy Parku. Ostoja tworzy jeden kompleks (głównie leśny), rozdzielony w części zachodniej doliną rzeki Wisłoki, natomiast w części wschodniej doliną potoku Wilsznia. Niewielkie powierzchnie zajmują enklawy zbiorowisk nieleśnych. Ponieważ przez teren Beskidu Niskiego przebiegają granice zasięgów występowania wielu gatunków roślin naczyniowych, jego roślinność ma charakter przejściowy pomiędzy

Karpatami Wschodnimi a Zachodnimi. W paśmie górskim Beskidu Niskiego wyróżnia się tylko dwa piętra roślinne – pogórza i regła dolnego.

Ważna ostoja fauny puszczańskiej z dużymi drapieżnikami: niedźwiedziem, wilkiem i rysiem. Obszar o bogatej florze; stwierdzono tu 759 gatunków roślin naczyniowych, 161 gatunków mchów, 51 wątrobowców, 51 śluzowców, 463 grzyby wielkoowocnikowe. Obszar występowania szeregu gatunków roślin naczyniowych chronionych, rzadkich oraz zagrożonych. W sumie, w obszarze stwierdzono 16 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to jedno z 3 aktualnych miejsc występowania chrząszcza *Rhysodes sulcatus* w Polsce oraz również bardzo rzadkich nietoperzy: *Myotis emarginatus* i *Myotis bechsteinii*. Na obszarze występują biocenozy o naturalnym składzie gatunkowym, wysokiej stabilności i odporności na czynniki antropogenne. Szczególnie cenne są typowo wykształcone i dobrze zachowane buczyny i jaworzyny. Łącznie zidentyfikowano tu 14 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Rezerwat Kornuty to najważniejsze w tym rejonie miejsce zimowania nietoperzy.

Obszar jest położony w większości na terenie Magurskiego Parku Narodowego (19 439 ha; 1994); Rezerwat przyrody Kornuty (11,9 ha, 1953).

- obszar „Beskid Niski” – PLB 180002 o powierzchni 151967 ha.
Obszar znajduje się w górach położonych w miejscu zwężenia i największego obniżenia łuku karpackiego. Ich wysokość nie przekracza 1000 m n.p.m. Zachodnia część gór zbudowana jest z warstw jednostki magurskiej, gdzie w wielu miejscach na wierzchowinach wzniesień piaskowce tworzą skaliste formy. Wąskie pasma o stromych stokach i grzbietach twarżelcowych ciągną się względem siebie równolegle w kierunku NW-SE. Wschodnią część budują stromo ustawione fałdy i łuski dukielskie i tu głównym rysem rzeźby są wyniesione grzbiety (np. Cergowa Góra). Na stromych zboczach i w głębokich lejach źródłowych występują liczne rozległe osuwiska (najbardziej znane w Lipowicy koło Dukli). W Beskidzie Niskim znajdują się obszary źródliskowe Białej, Ropy, Wisłoki, Wisłoka, Jasiołki, które prowadząc swe wody ku północy płyną niekiedy obniżeniami równoległe do grzbietów lub przecinają je w poprzek głębokimi przełomami. Obficie występują wody mineralne. Roślinność układa się w dwa piętra: piętro pogórza - zajęte głównie przez pola uprawne, łąki, a tylko na niewielkich powierzchniach przez lasy grądowe i piętro regła dolnego porośnięte buczyną i nasadzeniami świerkowymi.
Występuje tu co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 5 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: bocian czarny, dzięcioł białoszyi, orlik krzykliwy (PCK), orzeł przedni (PCK), puszczyk uralski (PCK), sóweczka (PCK), trzmiełojad, włośchatka (PCK).

Zanieczyszczenia powietrza (ze strony Słowacji) powodują zamieranie drzewostanów, ponadto innymi zagrożeniami są: wyrąb niektórych drzewostanów, kłusownictwo oraz zalesienia terenów otwartych.

Występują następujące formy ochrony: Magurski Park Narodowy; Rezerваты Przyrody: Cisy w Nowej Wsi (2,2 ha), Igiełki (27,9 ha), Kornuty (11,9 ha), Modrzyna (17,7 ha), Przełom Jasiołki (123,4 ha), Rezerwat Tysiąclecia na Cergowej Górze (63,5 ha), Wadernik (10,7 ha), Źródłiska Jasiołki (1585,0 ha); Jaśliski Park Krajobrazowy (18682,7 ha); Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego (20911,0 ha).

- obszar „Jasiołka” – PLH 180011 o powierzchni 687 ha.

Ostoja obejmuje odcinek rzeki Jasiołki wraz z jej doliną. Rzeka Jasiołka jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Wisłoki na 103 km jej biegu. Źródłiska tej rzeki znajdują się na zachodnich stokach góry Kanasiówka leżącej w Beskidzie Niskim. Długość badanej rzeki wynosi 76 km a powierzchnia dorzecza 513 km². Jasiołka płynie w większości po utworach fliszowych o warstwach biegnących pod kątem 100-280 stopni w niezbyt głębokiej, ale szerokiej dolinie zagospodarowanej rolniczo. Dno rzeki, skalno-kamieniste, budują utwory fliszowe. Dużą powierzchnię zajmują w korycie kamienie będące wynikiem erozji fliszu o średnich rozmiarach oscylujących w granicach 100-150 mm. Rzeka charakteryzuje się dynamizmem procesów transportowych, w wyniku, których powstają łachy żwirowe. Jasiołka płynie w szerokim korycie skalnym, które poprzecinane jest licznymi uskokami, kaskadami oraz miejscami spokojnego nurtu. "Meandrowanie" ogranicza się do przerzucania nurtu w obrębie szerokiego koryta skalnego, dzięki czemu następuje zróżnicowanie prędkości wody w korycie, co jest istotnym warunkiem dla występowania skójki gruboskorupowej. Płynie głęboko wciętą, malowniczą doliną. W górnym biegu dno Jasiołki jest kamienisto żwirowe, z niewielką liczbą naturalnych progów skalnych. Brzegi koryta potoku są zakrzaczone i zalesione, przez co woda nie nagrzewa się. Porost roślinności wodnej jest słaby i ograniczony zasadniczo do glonów nitkowatych i krzaczkowatych, oraz niewielkiej ilości mchu.

Zachowana naturalna dolina rzeczna, z typowymi zbiorowiskami nadrzecznymi. Stwierdzono występowanie 6 siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Wśród nich niewielkie, lecz cenne fragmenty lasów lęgowych. Obszar ważny dla

zachowania kilku gatunków zwierząt z zał. II-giej Dyrektywy – skójki gruboskorupowej *Unio crassus*, brzanki *Barbus meridionalis* (= *Barbus peloponnesius*) i kumaka górskiego *Bombina variegata*. Zbiorniki wodne pozostałe po żwirowniach są miejscem rozrodu także innych gatunków płazów.

- obszar „Ostoja Jaśliska” – PLH 180014 o powierzchni 29279 ha.

Obszar obejmuje górne dorzecze Jasiołki i źródłiska Wisłoka we wschodniej części Beskidu Niskiego, aż po Cergową Górę oraz Zawadkę Rymanowską i Królik Polski na północy. Teren stanowi strefę przejściową pomiędzy dwiema jednostkami geomorfologicznymi łańcucha Karpat Wschodnich i Zachodnich, między Przełęczami Dukielską i Łupkowską. Rzeźba terenu ma łagodny charakter, wzniesienia nie przekraczają 1000 m n.p.m., deniwelacje wynoszą 450-550 m. Najwyższe szczyty tego obszaru to Kamień (863 m n.p.m.), Danawa (841 m n.p.m.), Kanasiówka (823 m n.p.m.). W dolinach i na zboczach występują tarasy i spłaszczenia erozyjne. Interesującą budowę geologiczną wykazują okolice wzgórza Piotruś (727 m n.p.m.) i Ostrej (687 m n.p.m.), gdzie Jasiołka tworzy malowniczy przełom. W strefie szczytowej Piotrusia oraz w masywie Kamienia nad Jaśliskami znajduje się ciąg skałek zbudowanych z piaskowca oraz rumowiska skalne. Na Górze Cergowej występują liczne jaskinie. Większą część obszaru pokrywają lasy o wysokim stopniu naturalności zbiorowisk roślinnych. Dominują żyzne buczyny karpackie. Tereny otwarte to głównie dawne pastwiska i łąki, na których zaprzestano w ostatniej dekadzie użytkowania. Bogata jest sieć rzeczna, liczne źródłiska i wsięki wody, wokół których formują się młaki.

Dobrze zachowane biocenozy leśne o naturalnym składzie gatunkowym (przede wszystkim buczyny, a także dobrze zachowane jaworzyny). Rozległe obszary źródłiskowe i naturalne doliny rzeczne. Ważna ostoja fauny puszczańskiej z dużymi drapieżnikami: niedźwiedziem, wilkiem i rysiem. Silne populacje nadobnicy alpejskiej oraz kumaka górskiego. Unikatowe jest występowanie cennych gatunków ksylobontycznych bezkręgowców (zgniotek cynobrowy, zagłębek bruzdkowany). W jaskiniach na Cergowej Górze są najważniejsze w Karpatach kolonie zimowe i rozrodcze nocka Bechsteina, nocka orzęsionego, i podkowca małego. Obszar charakteryzuje się też bogatą fauną ptaków, zwłaszcza drapieżnych, a przez Przeł. Dukielską prowadzi ważny szlak migracyjny ptaków. W 1997 roku u źródeł Jasiołki znaleziono po raz pierwszy w Polsce, stanowisko ponikła kraińskiego *Eleocharis carniolica*.

Występują następujące formy ochrony: Jaśliski Park Krajobrazowy (20 911 ha, 1992); Rezerваты przyrody: Kamień nad Jaśliskami (303,32 ha, 1976), Modrzyna (17,69 ha, 1953), Przełom Jasiołki (123,41 ha, 1976), Wadernik (10,72 ha 1989),

Źródlika Jasiołki (1585,01 ha, 1994), Rezerwat tysiąclecia na Cergowej Górze (61 ha, 1963), Cisy w Nowej Wsi (2,18 ha, 1957), Bukowica (292,92 ha, 1996).

- obszar „Łysa Góra” – PLH 180015 o powierzchni 2744 ha.
Obszar obejmuje masyw wzgórza Łysa Góra (641 m n.p.m.), położonego pomiędzy Nowym Żmigrodem a Chyrową. W granicach gminy Dukla znajdują się wschodnie krańce obszaru. Grzbiet jest pofałdowany, z kilkoma siodłami. W przyszczytowej partii znajduje się wiele źródeł. Wypływające z nich potoki wrzynają się w podłoże, dając początek głębokim jarom o urwistych brzegach, gdzie często tworzą się osuwiska. Teren porośnięty jest lasem – starodrzewiem jodłowo-bukowym (*Dentario glandulosae-Fagetum*) z bardzo obfitym występowaniem cisa pospolitego *Taxus baccata*. W jarach, zwłaszcza po północnej stronie, zlokalizowane są płaty jaworzyn (zespoły: *Sorbo-Aceretum*, *Lunario-Aceretum* i *Phyllitido-Aceretum*). Kompleks leśny otaczają łąki (w dużej części ostatnio nieużytkowane) i pola uprawne. Zabudowa wsi związana jest z głębokimi obniżeniami wokół masywu.
Typowo wykształcone i dobrze zachowane zbiorowiska leśne, a szczególnie jaworzyny i żyzne buczyny – siedliska przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Znajduje się tu także bogate stanowisko nadobniczy alpejskiej *Rosa lia alpina*, gatunku z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Występują następujące formy ochrony: Rezerwat przyrody Łysa Góra (160,74 ha, 2003); Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego (81 962 ha, 1996); enklawa Magurskiego Parku Narodowego (19 439 ha, 1994) pod nazwą Mały Lasek (k. Nowego Żmigrodu).
- obszar „Trzciana” – PLH 180018 o powierzchni 2286 ha.
Obszar leży na terenie Beskidu Niskiego. Trzciana leży przy drodze Dukla – Barwinek. Pustelnia Św. Jana z Dukli znajduje się w lesie, poza miejscowością. Samotny budynek położony na zboczu stromej góry, otoczony lasem mieszanym. Strych nieużytkowy kamiennego kościoła, kryty blachą. Brak wejścia na strych. Duże wloty przez dwa niezamykane okrągłe otwory.
Zgodnie z Kryteriami wyboru schronień nietoperzy do ochrony w ramach polskiej części sieci Natura 2000, obszar uzyskał 18 punktów, co daje podstawy do włączenia go do sieci Natura 2000. Na terenie obszaru stwierdzono 2 gatunki nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Obszar obejmuje również żerowisko nietoperzy.
- obszar „Kościół w Równem” – PLH 180028 o powierzchni 1,4 ha.
Obszar obejmuje kościół p.w. Św. Mikołaja Biskupa w Równem wraz najbliższym otoczeniem. Kościół wybudowany został na początku XX wieku, jest murowany,

w stylu neogotyckim, posiada dwie wieże, pokryty jest blachą. Otoczony jest z trzech stron wysokim murem i kilkudziesięcioletnimi drzewami (częściowo silnie ogłowionymi). W nocy oświetlany jest potężnymi 5 reflektorami. Obiekt położony jest na niewielkim wzniesieniu z jednej strony sąsiaduje z ruchliwą drogą krajową nr 9. Obszar w promieniu kilku kilometrów od obiektu pokrywają głównie tereny rolnicze i lasy.

Zgodnie z Kryteriami wyboru schronień nietoperzy do ochrony w ramach polskiej części sieci Natura 2000, obiekt uzyskał 10 punktów, co daje podstawy do włączenia go do sieci Natura 2000. W ostoi znajduje się kolonia rozrodcza nocka dużego. Jej liczebność w ostatnich latach podlega dużym zmianom i waha się w granicach 120-210 osobników.

- obszar „Osuwiska w Lipowicy” – PLH 180036 o powierzchni 14,9 ha.

Obszar obejmuje osuwiska piaskowców warstw menilitowych na południowo-wschodnim stoku Góry Kilanowskiej (576 m n.p.m.) w Beskidzie Niskim. W obrębie osuwisk występuje 69 jaskiń o łącznej długości 1755 m. Największa z nich, Jaskinia Słowiańska-Drwali ma 601 m długości, ponadto 3 jaskinie mają ponad 100 m długości (Szczelina Lipowicka, Gangusiowa Jama, Lodowa Szczelina). Jaskinie są schronieniami nietoperzy.

Jedno z największych w Karpatach zgrupowanie jaskiń pseudokrasowych będących siedliskiem przyrodniczym z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Największa jaskinia obszaru Jaskinia Słowiańska-Drwali posiada rzadkie w jaskiniach fliszowych nacieki i zróżnicowany mikroklimat. W górnej części jaskini panuje mikroklimat dynamiczny (zimną partię te nie są wymrażane), natomiast dolne korytarze mają mikroklimat statyczny zimny. W partiach tych tworzy się pokrywa lodowa, która w sprzyjających warunkach utrzymuje się całorocznie (jaskinia lodowa). W jaskiniach stwierdzono występowanie 2 gatunków nietoperzy (podkowca małego i nocka dużego) z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Zgodnie z kryteriami oceny znaczenia w skali kraju letnich i zimowych schronień nietoperzy obszar uzyskał 21 punktów.

W granicach miejscowości Wietrzno znajdują się fragmenty obszaru Natura 2000 „Jasiołka”. Obszar objęty omawianym planem znajdują się poza granicami tego obszaru Natura 2000 w odległości około 150 m od jego granic.

Rezerваты przyrody

Rezerwat „Cisy w Nowej Wsi” – o pow. 2,18 ha, Położony jest na zachodnim zboczu Góry Cergowej; utworzony w celu zachowania stanowiska cisa pospolitego, masowo dawniej występującego w Beskidzie Niskim.

Rezerwat „Modrzyna” – pow. 17,84 ha. Ochronie Podlega jedyne w Beskidzie Niskim naturalne stanowisko modrzewia polskiego w drzewostanach mieszanych z jodłą.

Rezerwat „1000-lecia na Górze Cergowej” – pow. 63,5 ha. Utworzony w celu zachowania w stanie niezmienionym fragmentu wielogatunkowego naturalnego lasu mieszanego z przewagą buczyny karpackiej. Występują tu stanowiska rzadkich roślin. U północno-zachodniego podnóża Cergowej, częściowo na terenie rezerwatu znajduje się ścieżka dydaktyczna umożliwiającą zapoznanie się z różnorodnością roślinności lasów porastających Cergową.

Rezerwat „Igiełki” w Mszanie – pow. 27,88 ha utworzony w celu zachowania fragmentu naturalnego drzewostanu jodłowo-bukowego, stanowisk cisa pospolitego wraz z wielogatunkową florą.

Rezerwat „Wadernik” w Ropiance – pow. 10,72 ha. Utworzony w celu ochrony największego w Beskidzie Niskim naturalnego stanowiska cisa pospolitego oraz innych unikatowych roślin (m.in. storczyka szerokolistnego i wawrzynka wilczyko).

Obszar objęty omawianym planem znajdują się w znacznej odległości od granic tych rezerwatów przyrody.

Parki narodowe

Magurski Park Narodowy – na jego terenie znajdują się jedynie południowo-zachodnie krańce gminy, część miejscowości Olchowiec. Natomiast w otulinie MPN znajdują się ponadto części wsi Wilsznia i Ropianka. Projekt planu ochrony MPN został złożony w Ministerstwie Środowiska. Z chwilą ustanowienia przez ministra ustalenia planu ochrony staną się wiążące dla planów miejscowych opracowywanych dla terenów objętych planem ochrony.

Obszar objęty niniejszym planem położony jest w znacznej odległości od granic Magurskiego Parku Narodowego i jego otuliny.

Parki krajobrazowe

Jaśliski Park Krajobrazowy obejmuje południową część gminy (Olchowiec, Mszana, Tylawa, Barwinek, Zawadka Rymanowska, Daliowa, Jaśliska, Posada Jaśliska, Wola Niżna, Wola Wyżna). Park posiada aktualny plan ochrony ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 września 2003 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony Jaśliskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2003 r. Nr 129, poz.1809). Tekst ustaleń planu ochrony stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia. Rozdział 9 planu ochrony jest zatytułowany *Ustalenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego*. Zawiera on szereg wskazówek skierowanych bezpośrednio do planów miejscowych, a pośrednio także do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dotyczących ochrony krajobrazowej, gospodarki wodno-ściekowej, kształtowania bilansu wodnego, eliminacji lub ograniczania źródeł zagrożeń dla środowiska, gospodarki rolnej i leśnej, terenów wymagających rekultywacji i odtworzenia ekosystemów, zagospodarowania terenów zieleni i zadrzewień; wprowadzania nowych zalesień a także lokalizacji obiektów infrastruktury turystycznej i edukacyjnej. Równocześnie w rozdziale tym znajdują się założenia ogólne, w których przyjęto, że w do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania będą wprowadzone:

1. Istniejące i projektowane formy ochrony przyrody: rezerваты, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, lasy uznane za ostoje, itd.
2. Istniejące i projektowane formy ochrony konserwatorskiej.
3. Obszary ochrony wód podziemnych i powierzchniowych.
4. Tereny ochrony korytarzy ekologicznych wzdłuż koryt rzek i potoków z proponowanymi zaleceniami ochronnymi.
5. Tereny utrzymania ekosystemów pastwiskowo – łąkowych z zakazem zalesiania.
6. Zalecenia dotyczące ochrony i kształtowania krajobrazu.
7. Obszary ochrony i użytkowania terenu.
8. Zasady i zalecenia zagospodarowania na w/w obszarach, uzależnione od stopnia ochrony obszaru parku.

Obszar objęty planem położony jest poza granicami Jaśliskiego Parku Krajobrazowego.

Obszary chronionego krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego obejmuje pozostałą część gminy poza Jaśliskim Parkiem Krajobrazowym, za wyjątkiem jej części położonej na północ od drogi wojewódzkiej z Dukli do Nowego Żmigrodu oraz na zachód od drogi krajowej nr 19. W granicach tego obszaru obowiązują przepisy Rozporządzenia Nr 56/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 maja 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego zmienionego uchwałą nr LII /1001/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 25 października 2010 r.

Obszar objęty omawianym planem znajduje się poza granicami Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego.

Użytki ekologiczne

Na obszarze gminy znajdują się trzy użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 17,1 ha, utworzone Uchwałą Nr XVI/178/2000 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 4 września 2000 r.). Są to:

- **„Moczeliska”** – o powierzchni 2,13 ha zlokalizowany w oddziale 123f leśnictwa Mszana,
- **„Czarna Młaka”** – o powierzchni 9,16 ha zlokalizowany w oddziałach 131b, 132b, 133b, 143a leśnictwa Zydranowa,
- **„Deszczanka”** – o powierzchni 5,81 ha zlokalizowany w oddziale 128b leśnictwa Zydranowa.

Obszar objęty przedmiotowym planem położony jest poza wyżej wymienionymi użytkami ekologicznymi.

Pomniki przyrody

Na obszarze gminy Dukla znajduje się osiem obiektów objętych ochroną w formie pomników przyrody w tym siedem pomników przyrody żywej i jeden pomnik przyrody nieożywionej.

Tabela 13. Pomniki przyrody żywej.

Lp.	Miejscowość	Opis obiektu	Położenie	Ustanowienie
1	Cergowa	Dąb szypułkowy	W zachodniej części miejscowości Cergowa (pomiędzy rzeką Jasiołką a drogą gminną).	Orzeczenie PWRN Rzeszów Nr RL-VIb-13/p/1/53 z dnia 2.11.1953
2	Cergowa	Dwa dęby	Cergowa, park podworski	Orzeczenie PWRN Rzeszów Nr RL-VIb-13/p/7/53 z dnia 2.11.1953
3	Dukla	Dąb	Pomiędzy zabudowaniami Klasztoru Ojców Bernardynów.	Nr RL III 7141/29/83 z dnia 2.09.1983 r.
4	Jasionka	Lipa	Obok kościoła	Orzeczenie PWRN Rzeszów Nr RL-op-004-2/73 z dnia 21.02.1973
5	Nowa Wieś	3 Cisy	W granicach rezerwatu przyrody „Cisy w Nowej Wsi.	Orzeczenie PWRN Rzeszów Nr RL-VIb-13/p/18/53 z dnia 2.11.1953
6	Wietrzno	Lipa	Pomiędzy zabudowaniami 70 m od drogi powiatowej.	Orzeczenie PWRN Rzeszów Nr RL VIb-13/p/28/53 z dnia 2.11.1953 r.
7	Wietrzno	Lipa szerokolistna	Pomiędzy zabudowaniami 110 m od drogi powiatowej.	Dz. Urz. Woj. Krośn. Nr 7 poz. 49 z dnia 10.04.1992 r.

Źródło: Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie.

Tabela 14. Pomniki przyrody nieożywionej.

Lp.	Miejscowość	Opis obiektu	Położenie	Ustanowienie
1	Iwla	Wodospad „Przy Młynie	Na potoku Chyrowskim, 25 m od drogi powiatowej.	Uchwała Nr XIX/199/98 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 21 grudnia 2000 Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 11 poz. 167 z 09.03.2002.

Źródło: Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie.

Obydwa wymienione w tabeli nr 13 pomniki przyrody znajdują się poza granicami obszaru objętego omawianym planem.

9.2. Pozostałe obszary gminy podlegające różnym formom ochrony

Lasy ochronne i gospodarcze

Decyzją Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa zostały uznane za ochronne lasy nadleśnictwa Dukla stanowiące własność Skarbu Państwa o łącznej powierzchni 13.318 ha położone w zdecydowanej większości na obszarze gminy Dukla. Są to lasy glebochronne, wodochronne, lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, lasy położone w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk oraz lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody.

W granicach obszaru objętego planem nie występują żadne lasy uznane za ochronne.

Sieć ekologiczna ECONET-PL

Polska część europejskiej sieci ekologicznej ECONET-PL obejmuje tereny o najwyższych walorach przyrodniczych, tworzących wyodrębnione obszary węzłowe o znaczeniu międzynarodowym (M) lub krajowym (K) połączone ze sobą korytarzami ekologicznymi, również o znaczeniu krajowym lub międzynarodowym.

W tej strukturze część obszaru gminy Dukla położona jest w zasięgu **obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym – 44M Obszar Beskidu Niskiego**.

Obejmuje on tereny Magurskiego Parku Narodowego, Jaślickiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną, którą stanowi Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego (Liro 1995).

Zarówno pod względem budowy geologicznej, jak i cech geobotanicznych jest to obszar przejściowy między Karpatami Zachodnimi i Wschodnimi. Wkraczają tu już gatunki wschodnie (np. żywokost sercowaty *Symohytum cordatum*, kostrzewa górską *Festuca drymeja*), jednak w znacznie mniejszej liczbie niż w położonych dalej na wschód Bieszczadach, jest też pewna liczba gatunków zachodniokarpackich. Obszar ten jest w znacznej mierze zalesiony, zachowały się znaczne powierzchnie lasów o charakterze naturalnym.

Na tym stosunkowo słabo zbadanym obszarze stwierdzono występowanie 3 gatunków roślin zagrożonych w Europie, 11 gatunków zagrożonych w Polsce, 1 gatunku rzadkiego oraz co najmniej 19 gatunków tworzących specyfikę regionu (m.in. endemitów wschodniokarpackich). Również wśród bezkręgowców stwierdzono występowanie 8 rzadkich gatunków znajdujących się na europejskich czerwonych listach, z czego 4 zalicza się do grupy skrajnie zagrożonych.

Inne obiekty przyrodnicze zasługujące na ochronę

Bogactwo walorów przyrodniczych gminy sprawia, że nie wszystkie obiekty i obszary zasługujące na zachowanie w niezmienionym stanie zostały objęte ochroną prawną. W miarę postępu prac dokumentacyjnych powstają nowe obiekty i obszary chronione. Projektowane jest utworzenie rezerwatu przyrody: „Torfowisko w Zyndranowej”. Na objęcie ochroną w formie użytku ekologicznego zasługuje również osuwisko powstałe w 2000 roku na terenie oddziałów 70, 71 i 72 leśnictwa Folsz (nieco ponad 2 km na wschód od przełęczy pomiędzy Chyrową a Mszaną. Nieopodal tego osuwiska

projektuje się utworzenie stanowiska dokumentacyjnego przyrody nieożywionej „Wapielnik” dla ochrony wychodni skał wapiennych (rzadkich na terenie Karpat fliszowych) z licznymi skamieniałościami dokumentującymi rozwój życia organicznego na terenie Karpat.

Wszystkie wymienione wyżej obiekty i obszary znajdują się poza granicami obszaru objętego planem.

Cmentarze

Na obszarze gminy zlokalizowanych jest 15 czynnych cmentarzy w miejscowościach Wietrzno, Łęki Dukielskie, Równe, Głojsce, Chyrowa, Iwła, Dukla, Jasionka (2), Mszana, Olchowiec, Barwinek, Tylawa, Zawadka Rymanowska, Zyndranowa, a wokół nich obowiązuje zachowanie stref sanitarnych (50 i 150 metrów), jako minimalnych odległości pomiędzy cmentarzami a budynkami mieszkalnymi, zakładami produkującymi lub przechowującymi artykuły żywności, zakładami żywienia zbiorowego i ujęciami wody zgodnie z wymogami przepisów odrębnych. Ponadto w Jasionce zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami planu miejscowego projektuje się utworzenie kolejnego cmentarza, wokół którego wymagane jest zachowanie tych samych stref.

Nieużytkowane cmentarze znajdują się w Dukli i w Zawadce Rymanowskiej (2).

Na obszarze objętym planem nie występują czynne lub nieczynne cmentarze. Znajduje się on również poza strefami sanitarnymi 50 m i 150 m od cmentarzy.

Linie elektroenergetyczne

Przez obszar gminy Dukla przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczne wysokiego napięcia 700 kV. Dla tej linii dla ochrony przed oddziaływaniem elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego oraz dla potrzeb eksploatacji linii wymagane jest zachowanie wzdłuż niej strefy technicznej terenów wolnych od zabudowy (strefa ograniczonego użytkowania terenu), strefa ta wynosi 2x50 m od osi linii do linii 700 kV.

Przez obszar planu przebiegają jedynie napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego i niskiego napięcia.

10. Identyfikacja czynników mających wpływ na środowisko, dobra materialne i dobra kultury

10.1. Czynniki negatywne

Podstawowym czynnikiem negatywnym w odniesieniu do środowiska naturalnego, w tym jego elementu jakim są zasoby wodne, będą ścieki komunalne powstające w nowej zabudowie na obszarze planu. Niewystarczające wyposażenie miejscowości Wietrzno w systemy kanalizacyjne odprowadzające ścieki z tej jednostki osadniczych do oczyszczalni sprawia, iż na obszarach nieskanalizowanych ścieki z gospodarstw domowych są odprowadzane do zbiorników indywidualnych. Projektowana jest budowa oczyszczalni ścieków w Wietrznie, która będzie obsługiwać między innymi tą miejscowość. Dotychczasowy brak kanalizacji sprawia, iż ciek wodny jedynie w odcinkach znajdujących się w terenach leśnych niosą wody czyste natomiast rozproszenie zabudowy wśród terenów rolnych przy braku systemów kanalizacji sanitarnej sprawia, że na pozostałych odcinkach wody tych cieków są zanieczyszczone przez ścieki komunalne pochodzące z terenów osadniczych. Brak systemów kanalizacyjnych stwarza również zagrożenie, dla jakości wód podziemnych.

Innym czynnikiem generalnie negatywnym jest wytwarzanie przez mieszkańców gminy oraz przez działające tu podmioty gospodarcze odpadów. Jest to nieodłączny element funkcjonowania jednostek osadniczych. Obszar gminy, a więc i obszar objęty planem, jest objęty zorganizowanym systemem zbiórki odpadów. Według informacji z planu gospodarki odpadami system zbiórki odpadów obejmuje 97 % gospodarstw domowych i 90 % podmiotów gospodarczych na terenie gminy. Odpady są wywożone na zorganizowane wysypisko, usytuowane na północnych obrzeżach miasta Dukla.

10.2. Czynniki pozytywne

Czynnikiem wpływającym pozytywnie na stan środowiska jest usytuowanie obszaru objętego planem w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy. Będzie to z korzyścią dla terenów otwartych położonych w większej odległości.

11. Ocena potencjalnych zmian stanu środowiska obszaru gminy w przypadku nierealizowania postanowień projektowanego dokumentu

Omawiany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Łęki Dukielskie, Wietrzno - 3 obejmuje swoim zasięgiem niewielki fragment miejscowości Wietrzno.

Dotychczas na obszarze projektu planu obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Łęki Dukielskie, Wietrzno przyjęty uchwałą Nr XXX/195/05 Rady Miejskiej w Dukli z dnia 11 marca 2005 roku z późniejszymi zmianami. Plan ten obejmuje wyżej wymienione miejscowości w ich granicach administracyjnych.

Zaniechanie opracowania omawianego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oznaczałoby dalsze obowiązywanie na jego obszarze ustaleń planu dotychczasowego. Można oceniać, iż w takiej sytuacji zmiany w środowisku przebiegać będą w następujących kierunkach:

- intensyfikacja rolniczego wykorzystania gruntów ornych wraz ze stosowaniem środków chemicznych ochrony roślin, lub;
- zmiany szaty roślinnej poprzez spontaniczną sukcesję roślinności półnaturalnej na gruntach, na których zaniechano użytkowania rolniczego.

12. Ocena uwzględnienia przez projektowany dokument celów oraz sposobów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

12.1. Dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe

Spośród wielu celów ochrony środowiska określonych na poziomie międzynarodowym ochrona siedlisk przyrodniczych dotyczy bezpośrednio obszaru zmiany studium. Na podstawie Dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku oraz Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory przystąpiono do tworzenia sieci obszarów NATURA 2000.

Na terenie gminy Dukla, w części lub w całości znajduje się osiem takich obszarów są to:

- obszar „Ostoja Magurska” – PLH 180001 o powierzchni 20085 ha,
- obszar „Beskid Niski” – PLB 180002 o powierzchni 151967 ha,

- obszar „Jasiołka” – PLH 180011 o powierzchni 687 ha,
- obszar „Ostoja Jaślicka” – PLH 180014 o powierzchni 29279 ha,
- obszar „Łysa Góra” – PLH 180015 o powierzchni 2744 ha,
- obszar „Trzciana” – PLH 180018 o powierzchni 2286 ha,
- obszar „Kościół w Równem” – PLH 180028 o powierzchni 1,4 ha,
- obszar „Osuwiska w Lipowicy” – PLH 180036 o powierzchni 14,9 ha.

Obszar objęty niniejszym planem znajduje się w sąsiedztwie obszaru Natura 2000 „Jasiołka”, w odległości około 150 m na zachód od jego granic i w znacznej odległości od pozostałych obszarów Natura 2000.

Obszar Natura 2000 „Jasiołka” posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 4 lipca 2014 roku. Plan ten zawiera jedno wskazanie dotyczące zmiany w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukla. W przypadku zmiany tego planu należy dopisać informację że realizacja zbiornika wodnego „Trzciana” na Jasiołce może z dużym prawdopodobieństwem wpłynąć znacząco negatywnie na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 „Jasiołka”, w związku z czym konieczne będzie uprzednie wykonanie oceny oddziaływania na środowisko i obszar Natura 2000. Wskazanie to nie dotyczy obszaru planu, gdyż znajduje się on w znacznej odległości od planowanego zbiornika wodnego.

12.2. Dokumenty krajowe

Podstawowym prawem w Polsce jest konstytucja i do jej zapisów odnoszone są wszystkie pozostałe dokumenty prawne. Przyjęta w 1997 roku Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (Art. 5) ustala także, że ochrona środowiska jest obowiązkiem między innymi władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (Art. 74).

W roku 2018 został opublikowany projekt Polityki Ekologicznej Państwa 2030.

Projekt PEP obejmuje następującą tematykę:

- powietrze;
- promieniowanie jonizujące;
- służby ochrony środowiska i podmioty biorące udział w zarządzaniu środowiskiem;
- system finansowania ochrony środowiska;

- system ocen oddziaływania na środowisko;
- technologie środowiskowe;
- wzorce zrównoważonej konsumpcji i edukacja ekologiczna, w tym dostęp do informacji;
- zasoby geologiczne;
- zasoby przyrodnicze, w tym krajobraz, leśnictwo i różnorodność biologiczna;
- zasoby wodne, w tym jakość wód;
- zmiany klimatu (mitygacja i adaptacja).

Jest to dokument o charakterze ogólnym dotyczący znacznie szerszego wachlarza zagadnień niż plan miejscowy. Można stwierdzić, iż ustalenia omawianego planu są zgodne z polityką państwa w dziedzinach różnorodności biologicznej oraz gospodarowania zasobami wodnymi.

Według Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Gmina Dukła wchodzi w skład aglomeracji Dukła zaś ścieki komunalne z terenu gminy powinny być odprowadzane do oczyszczalni w Dukli. Ustalenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dukła w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków dopuszczają kilka wariantów rozbudowy systemu kanalizacyjnego. Wśród nich jest zarówno wariant zgodny ze wspomnianym projektem Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych jak i wariant przewidujący odprowadzenie ścieków do oczyszczalni usytuowanych poza terytorium gminy. Z uwagi na ograniczony zakres przestrzenny omawiany projekt planu nie będzie mieć wpływu na przyjęte w skali całej gminy rozwiązania w zakresie rozbudowy systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Według Rozporządzenia nr 4/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki w Krakowie z dnia 16 stycznia 2014 roku w sprawie warunków korzystania z wód regionu wodnego Górnej Wisły (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2014 r., poz. 262, z późn. zm.) obowiązuje zakaz wprowadzania do ziemi ścieków na obszarze aglomeracji (za wyjątkiem wód opadowych i roztopowych). W gminie Dukła wyznaczono Uchwałą nr XLV/941/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 22 kwietnia 2014 roku w sprawie *likwidacji dotychczasowych aglomeracji Dukła i Równe oraz wyznaczenia nowych aglomeracji Dukła i Równe* (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2014 r., poz. 1459, z późn. zm.) aglomeracje Dukła i Równe. W związku z tym w omawianym projekcie planu lokalizację indywidualnych lub grupowych (prydomowych) oczyszczalni ścieków dopuszczono jedynie poza granicami aglomeracji.

13. Kierunki zmian w zagospodarowaniu terenów objętych planem w wyniku realizacji postanowień miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

13.1. Zmiany powierzchniowe w stosunku do dotychczas obowiązującego planu

Omawiany projekt planu zawiera ustalenia dotyczące między innymi:

- przeznaczenia podstawowego i dopuszczalnego dla poszczególnych terenów,
- zasad zagospodarowania terenów, w tym minimalnej i maksymalnej intensywności zabudowy, maksymalnej powierzchni zabudowy oraz minimalnego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej,
- zasad kształtowania zabudowy, w tym maksymalnej wysokości zabudowy, gabarytów zabudowy, zasad kształtowania i kolorystyka dachów itp.,
- zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego,
- zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie przepisów odrębnych,
- zasad obsługi, budowy i rozbudowy systemów komunikacji,
- zasad obsługi, budowy i rozbudowy systemów infrastruktury technicznej,

dla obszaru objętego opracowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Łęki Dukielskie, Wietrzno - 3.

W projekcie planu przewidziano w miejscowości Wietrzno poszerzenie terenów zabudowy w stosunku do ustaleń dotychczas obowiązującego planu miejscowego o około 0,20 ha. Planowany przyrost terenów zainwestowania będzie się wyłącznie odbywać kosztem dotychczasowych terenów rolnych.

Przyrost terenów do zainwestowania występuje w sąsiedztwie istniejącej zabudowy. Stanowi on kontynuację istniejącego układu osadniczego miejscowości Wietrzno.

Z punktu widzenia oddziaływania na środowisko jest to korzystne gdyż umożliwia pozostawienie w dotychczasowym rolniczym użytkowaniu rozległych obszarów rolnych położonych w południowej a także w środkowej części miejscowości Wietrzno.

13.2. Charakterystyka zmian jakościowych w stosunku do dotychczas obowiązującego planu

Omawiany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Łęki Dukielskie Wietrzno – 3 w części dotyczącej ustaleń przeznaczenia terenów zawiera ustalenia określające planowane sposoby ich zagospodarowania.

W przypadku obszaru zmiany o powierzchni 0,25 ha planowana zmiana w użytkowaniu terenów dotyczy jednego fragmentu terenu o powierzchni 0,20 ha, przeznaczonego w dotychczas obowiązującym planie pod tereny rolne. W omawianym projekcie planu przewiduje się przeznaczenie tego terenów pod zabudowę mieszkaniowo-usługową. Pozostałe dwa fragmenty terenów o łącznej powierzchni 0,05 ha zostają przeznaczone pod drogi publiczne klasy zbiorczej zgodnie z dotychczas obowiązującym planem. Obszar zmiany planu przylega od północy do terenów zabudowy wyznaczonych w dotychczasowym planie.

13.3. Skumulowane oddziaływania na środowisko projektu planu i dotychczas obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Omówione powyżej ustalenia projektu planu będą na etapie realizacji funkcjonować łącznie z ustaleniami pozostałych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które pozostaną bez zmian. Oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji omawianego planu będą mieć charakter skumulowany to znaczy będą generowane łącznie przez przedsięwzięcia i działalności istniejące i aktualnie realizowane na podstawie omawianego projektu planu oraz przez działania człowieka które będą realizowane na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, które nie ulegną zmianom. Potencjalny zakres oddziaływań skumulowanych w przypadku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest nieporównanie szerszy niż w przypadku pojedynczego przedsięwzięcia. Dlatego o ile w przypadku pojedynczego przedsięwzięcia analiza oddziaływań skumulowanych powinna obejmować wszystkie oddziaływania generowane przez przedsięwzięcie w połączeniu z oddziaływaniami tego samego typu, pochodzącymi od wszystkich sąsiadujących z nim przedsięwzięć, o tyle w przypadku niniejszej prognozy analizą objęto najbardziej prawdopodobne skumulowane oddziaływania wynikające z realizacji omawianego projektu planu oraz pozostałych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w gminie Dukla.

Podstawowym efektem skumulowanym dotychczasowych planów i omawianego projektu planu są łączne rozmiary obszarów przeznaczonych do zainwestowania, które

według projektu planu powiększą się o niespełna 0,25 ha. Położenie nowego obszaru zainwestowania jest kontynuacją dotychczasowego rozwoju układu osadniczego miejscowości Wietrzno. Jest to korzystne dla zachowania zwartości terenów otwartych gminy to jest terenów rolnych i leśnych. Kontynuacja rozwoju dotychczasowego układu osadniczego ma również tą zaletę że nie wymaga budowy nowych szlaków komunikacyjnych. Nie będą zatem powstawać w terenach otwartych nowe bariery utrudniające migrację zwierząt, których oddziaływanie kumulowałoby się z barierami istniejącymi i powodowałoby osłabienie spójności i integralności obszarów chronionych.

Nieuniknionym skumulowanym oddziaływaniem będzie wzrost zapotrzebowania na wodę i wzrost ilości ścieków komunalnych tudzież odpadów powstających w miejscowości Wietrzno. W skali gminy szacuje się na podstawie aktualnych tendencji demograficznych stabilizację liczby mieszkańców na poziomie około 16000. Bardzo ograniczony zakres omawianego projektu planu nie daje podstaw do zmiany tych szacunków. Można zatem przewidywać że istniejący system gospodarki odpadami jest w stanie przyjąć i unieszkodliwić odpady powstające w nowym terenie zabudowy.

Trochę Inaczej wygląda sytuacja w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków. Mimo intensywnej rozbudowy, dotychczas zbiorowy system odprowadzania i oczyszczania ścieków obejmuje obecnie swoim zasięgiem jedynie miasto Dukła i miejscowości sąsiednie Cergowa i Nadole. Z kolei w miejscowości Równe trwa obecnie budowa systemu kanalizacji sanitarnej. Natomiast miejscowość Wietrzno nie jest dotychczas objęta systemem kanalizacji sanitarnej.

Zagrożenie dla jakości wód Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 157 oraz Jednolitej Części Wód Powierzchniowych „Jasiołka od Panny do Chlebianki” wynika z dysproporcji pomiędzy istniejącą i planowaną zabudową, a wyposażeniem terenów zabudowy w systemy zaopatrzenia w wodę i w systemy kanalizacyjne odprowadzające ścieki do oczyszczalni. Z tego względu słuszne jest priorytetowe traktowanie budowy kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wietrzno.

Nie ma podstaw do przewidywania znaczącego negatywnego skumulowanego oddziaływania ustaleń planu na drożność korytarzy ekologicznych na terenie gminy Dukła. Złożyło się na to konsekwentne utrzymywanie w opracowaniach planistycznych przerw w zabudowie pomiędzy miejscowościami umożliwiającymi migrację dużych zwierząt lądowych.

14. Przewidywane, znaczące oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji postanowień miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

14.1. Różnorodność biologiczna

Realizacja ustaleń omawianego projektu planu pociągnie za sobą nieuniknioną zmianę warunków siedliskowych na terenie przeznaczonym do zainwestowania. Biorąc pod uwagę fakt, iż zmiana sposobu użytkowania będzie dotyczyć dotychczasowych terenów rolnych można przewidywać, iż zmiana warunków siedliskowych polegać będzie na długoterminowym uszczupleniu terenu zajmowanego dotychczas przez zbiorowisko segetalne, na rzecz terenu zabudowanego pozbawionego roślinności oraz ogrodów i zieleni przydomowej. Natomiast krótkoterminowym odwracalnym efektem, będzie przepłoszenie zwierzyny z terenów sąsiadujących z działkami, na których będą wznoszone budynki, w związku z pracą maszyn budowlanych i zwiększonym ruchem pojazdów ciężarowych w trakcie budowy.

Analizując położenie projektowanego nowego terenu zainwestowania można stwierdzić, że realizacja ustaleń planu w tym zakresie nie będzie mieć znaczącego negatywnego wpływu na różnorodność biologiczną terenów gminy Dukla. Wynika to z następujące cechy projektu planu, którą jest projektowanie nowego terenu zabudowy na zasadzie kontynuacji i uzupełniania istniejących układów osadniczych miejscowości Wietrzno.

14.2. Ludzie

Realizacja ustaleń Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Łęki Dukielskie, Wietrzno - 3 stworzy dodatkowe, nieduże możliwości poprawy warunków życia ludności przede wszystkim poprzez wyznaczenie nowego terenu zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Projektowany nowy teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej znajduje się poza zasięgiem zagrożenia powodziowego oraz poza terenami osuwiskowymi i terenami zagrożonymi ruchami masowymi ziemi.

14.3. Zwierzęta

Spośród ustaleń projektu planu najistotniejszy wpływ na warunki bytowania zwierząt dziko żyjących będzie mieć projektowane rozszerzenie terenu przeznaczonego do zainwestowania.

Rozszerzanie terenu zainwestowania pociąga za sobą, jako nieuchronną konsekwencję, długotrwałe uszczuplenie terenów biologicznie czynnych stanowiących miejsce bytowania i żerowania pewnej ilości zwierząt dziko żyjących. Równocześnie wzniesienie budynków na działkach przeznaczonych pod zabudowę spowoduje krótkotrwałe, odwracalne przepłoszenie zwierzyny z sąsiedztwa działek objętych robotami budowlanymi w związku z pracą maszyn budowlanych i zwiększonym ruchem pojazdów ciężarowych. Na etapie opracowania planu można przewidywać, iż niewielki rozmiar (0,20 ha) i położenie projektowanego nowego terenu zainwestowania nie pociągnie za sobą ryzyka znaczącego wpływu na warunki bytowania rzadkich, chronionych gatunków zwierząt, w tym ptaków objętych strefową ochroną gniazd i nietoperzy oraz na warunki bytowania zwierzyny łownej.

Składają się na to następujące cechy projektu planu:

- położenie nowoprojektowanego terenu zainwestowania w sąsiedztwie istniejącej zabudowy miejscowości Wietrzno;
- wyznaczenie nowego terenu zainwestowania poza obszarami leśnymi;
- zapewnienie 40 % udziału powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej w terenie zabudowy mieszkaniowo-usługowej.

14.4. Rośliny

Realizacja ustaleń omawianego projektu planu spowoduje nieuchronne zniszczenie roślinności w związku z realizacją nowej zabudowy na terenie przeznaczonym na ten cel w projekcie planu.

Będzie to dotyczyć niewielkiego terenu o powierzchni niespełna 0,20 ha. Dotychczas teren ten pokryty był głównie pospolitą roślinnością użytków rolnych i roślinnością ruderalną. Nie ma informacji o występowaniu na tym terenie ważnych stanowisk roślin chronionych. Na terenie nowej zabudowy trwałe zniszczenie szaty roślinnej nastąpi jedynie w miejscach lokalizacji budynków, dróg oraz innych obiektów budowlanych. Natomiast w otoczeniu tych obiektów szata roślinna zostanie odtworzona głównie w formie ogrodów przydomowych oraz zieleni urządzonej. Korzystnym elementem jest wprowadzenie do projektu planu wskaźnika określającego minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działek budowlanych. W terenie zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MU) wskaźnik ten wynosi 40 %. Projektowany nowy teren zabudowy nie obejmuje terenów leśnych.

14.5. Wody

Realizacja omawianego projektu planu oznaczać będzie możliwość powstania zabudowy, głównie mieszkaniowo-usługowej na nowo wyznaczonym obszarze o powierzchni około 0,25 ha. Powstanie zabudowy mieszkaniowej będzie związane z powstaniem nowych gospodarstw domowych. Ich funkcjonowanie będzie mieć wpływ na stosunki wodne gminy, ponieważ będą one zużywać wodę pitną oraz będą wytwarzać ścieki komunalne. Przyjmując wskaźnik około 400 m² terenów do zainwestowania na 1 mieszkańca można szacować, iż na terenie wskazanym w projekcie planu do zabudowy mieszkaniowo-usługowej może zamieszkać około 6 osób. Przyjmując jednostkowe zapotrzebowanie na wodę w ilości 80 dm³/M/d, łączne średnie zapotrzebowanie na wodę może wzrosnąć o około 0,48 m³/dobę. Powyższe wyliczenie dotyczy sytuacji, w której nowy teren zostanie w całości zabudowany zgodnie z planowanym przeznaczeniem. Z kolei powstanie zabudowy usługowej będzie związane z możliwością powstawania ścieków przemysłowych. W przypadku zabudowy usługowej trudno jest oszacować potencjalne zużycie wody i związaną z tym ilość powstających ścieków przemysłowych i komunalnych, ze względu na brak informacji o przewidywanym szczegółowym profilu świadczonych w niej usług oraz brak informacji o potencjalnej docelowej liczbie pracowników tam zatrudnionych. Biorąc pod uwagę niewielką powierzchnię terenu zabudowy mieszkaniowo-usługowej można się z dużym prawdopodobieństwem spodziewać, że działalność usługowa na nim prowadzona, nie będzie związana z dużym zużyciem wody. Natomiast ewentualne wprowadzanie ścieków przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych będzie musiało spełnić wymagania przepisów odrębnych w tym zakresie.

Zasoby wodne gminy Dukła są wystarczające dla pokrycia planowanego wzrostu zapotrzebowania na wodę. Dotyczy to zarówno wód podziemnych występujących w aluwkach doliny Jasiołki jak i wód powierzchniowych rzeki Jasiołki. Niezbędna jest jednak konsekwentna rozbudowa systemu wodociągowego w miarę realizacji planu.

Dotychczas zbiorowy system odprowadzania i oczyszczania ścieków w gminie Dukła obejmuje obecnie swoim zasięgiem jedynie miasto Dukła i sąsiednie miejscowości Cergowa i Nadole. Ponadto w miejscowości Równe trwa obecnie budowa systemu kanalizacji sanitarnej. Miejscowość Wietrzno nie jest dotychczas objęta systemem kanalizacji sanitarnej. Dlatego też, w przypadku ewentualnego powstawania ścieków przemysłowych w terenie zabudowy mieszkaniowo-usługowej, wprowadzono do ustaleń projektu planu zapis pozwalający na gromadzenie ścieków przemysłowych w szczelnych, bezodpływowych zbiornikach na ścieki z systematycznym ich wywozem do oczyszczalni ścieków na warunkach określonych w przepisach odrębnych. Zagro-

żenie dla jakości wód powierzchniowych wynika z dysproporcji pomiędzy istniejącą i planowaną zabudową, a wyposażeniem terenów zabudowy w systemy zaopatrzenia w wodę i w systemy kanalizacyjne odprowadzające ścieki do oczyszczalni. Jedynym realnym sposobem zredukowania zagrożenia dla jakości wód podziemnych i powierzchniowych jest jak najszybsze wyposażenie istniejących i planowanych terenów osadniczych gminy w systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków. Obecnie trwają prace projektowe nad budową oczyszczalni ścieków w miejscowości Wietrzno.

Oceniając według wskaźników wymienionych w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 roku *w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych* potencjalny wpływ realizacji omawianego planu na stan jednolitej części wód powierzchniowych „Jasiołka od Panny do Chlebianki” (PLRW2000142184599) można przewidywać iż realizacja ustaleń omawianego planu nie będzie mieć znaczącego wpływu na wskaźniki charakteryzujące elementy hydromorfologiczne cieków wodnych to jest reżim hydrologiczny, ciągłość cieku i warunki morfologiczne.

14.6. Powietrze

Realizacja nowej zabudowy w wyniku realizacji omawianego projektu planu będzie mieć niewielki wpływ, na jakość powietrza. Polegać on będzie na emisji do atmosfery pewnej ilości zanieczyszczeń gazowych i pyłowych w wyniku spalania paliw dla celów ogrzewania budynków oraz przygotowania posiłków. Na etapie niniejszej prognozy nie sposób dokładnie obliczyć wielkości emisji gdyż nie są znane rodzaje paliw, które będą stosowane dla celów grzewczych. Najkorzystniejszym dla środowiska byłoby wykorzystanie gazu. Wyposażenie obszaru gminy w sieci gazowe pozwala na to. Jednakże o wyborze mediów grzewczych decydować będą indywidualni właściciele budynków kierując się głównie relacjami cenowymi pomiędzy poszczególnymi rodzajami paliw.

Realizacja nowej zabudowy spowoduje również krótkoterminowe, przejściowe negatywne oddziaływanie na jakość powietrza w związku z emisją zanieczyszczeń gazowych i pyłowych w wyniku pracy maszyn budowlanych oraz w wyniku zwiększonego natężenia ruchu drogowego w związku z transportem materiałów budowlanych.

14.7. Powierzchnia ziemi

Wpływ realizacji omawianego planu na powierzchnię ziemi będzie ograniczony do nowych obszarów zainwestowania wyznaczonych w projekcie planu. Zmiany powierzchni ziemi będą wynikiem robót ziemnych związanych ze wznoszeniem budynków oraz z budową dróg.

Nieuniknioną konsekwencją realizacji zabudowy będzie zniszczenie pokrywy glebowej w miejscach posadowienia budynków. Zgodnie z ustaleniami omawianego projektu planu powierzchnia nowych terenów przeznaczonych do zainwestowania wynosi około 0,20 ha.

Skala możliwych przekształceń powierzchni ziemi w związku z realizacją zabudowy jest również uzależniona od przyjętych wskaźników intensywności zainwestowania. Dla terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MU) minimalny wskaźnik intensywności przyjęto na poziomie 0,05 a maksymalny na poziomie 0,4. Biorąc pod uwagę planowaną skalę zabudowy nie ma podstaw do przewidywania znaczących zmian w rzeźbie terenu w wyniku wznoszenia budynków.

14.8. Krajobraz

Ocena walorów krajobrazu przy istniejącym i projektowanym zagospodarowaniu terenu jest zawsze obarczona pewną dozą subiektywizmu. W opinii autorów prognozy lokalizacja nowego obszaru zabudowy mieszkalno-usługowej a także obiektów usługowych w połączeniu z ustaleniami projektu planu dotyczącymi kształtowania zabudowy, jej intensywności oraz minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, pozwalają na harmonijne wkomponowanie nowej zabudowy w krajobraz gminy Dukla.

14.9. Klimat

Realizacja nowej zabudowy na terenie uprzednio użytkowanym rolniczo pociąga za sobą pewne zmiany klimatu lokalnego. Są to zmiany wartości albedo oraz deformacje prędkości i kierunku wiatru w związku z lokalizacją budynków. Realizacja budynków powoduje również zmiany warunków nasłonecznienia w ich otoczeniu. Skala projektowanych zmian w użytkowaniu terenu oraz zawarte w projekcie planu ograniczenia dotyczące intensywności zabudowy, wysokości zabudowy a także wymogi w zakresie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej pozwalają przewidywać, iż nie będą to zmiany znaczące dla warunków życia mieszkańców gminy Dukla.

14.10. Zasoby naturalne

W granicach obszaru planu nie ma udokumentowanych złóż surowców mineralnych. W związku z tym ustalenia planu można określić jako neutralne z punktu widzenia oddziaływania na zasoby naturalne.

14.11. Zabytki

W granicach obszaru objętego planem ani w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie ma obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków. Znajduje się natomiast jeden obiekt wpisany do gminnej ewidencji zabytków. Jest nim zabytkowa kapliczka z XX wieku zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 674/1 w Wietrznie. W ustaleniach projektu planu zawarto zasady jej ochrony. W związku z tym ustalenia planu można określić jako neutralne z punktu widzenia oddziaływania na obiekty zabytkowe.

14.12. Dobra materialne

Omawiany projekt planu tworzy nowe możliwości realizacji budynków, obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej i związanych z nimi innych dóbr materialnych. Analizując położenie projektowanego nowego terenu zainwestowania można stwierdzić, iż znajduje się on poza zasięgiem zidentyfikowanych zagrożeń naturalnych takich jak powódzie, osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

15. Przewidywane oddziaływania wynikające z realizacji projektu planu na formy ochrony przyrody znajdujące się na terenie gminy

W granicach obszaru objętego omawianym planem nie ma obszarów ani obiektów stanowiących formy ochrony przyrody chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody. W miejscowości Wietrzno znajdują się dwa pomniki przyrody żywej (li-py) oraz fragment obszaru Natura 2000 „Jasiołka” (PLH 180011). Na mapie niniejszej prognozy przedstawiono lokalizację pomników przyrody oraz granice obszaru Natura 2000.

Ze względu na odległość i ograniczony zakres omawianego planu nie ma podstaw do przewidywania znaczącego negatywnego oddziaływania na formy ochrony przyrody w wyniku realizacji ustaleń omawianego planu.

16. Rozwiązania eliminujące, ograniczające lub kompensujące negatywne oddziaływania na środowisko

Omawiany projekt planu zawiera szereg rozwiązań eliminujących i ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko. Część z nich jest zawarta bezpośrednio w ustaleniach, część zaś wynika pośrednio z usytuowania i zasięgu obszaru planu oraz z zakresu merytorycznego ustaleń. Są to:

- w zakresie ochrony bioróżnorodności są to:
 - zachowanie integralności obszarów chronionych na podstawie ustawy o *ochronie przyrody*,
 - utrzymanie istniejących obszarów leśnych,
 - zachowanie korytarzy ekologicznych,
 - w terenach przeznaczonych do zainwestowania zachowanie znacznego udziału powierzchni biologicznie czynnych;
- w zakresie ochrony krajobrazu:
 - ograniczenie gabarytów zabudowy mieszkaniowej i usługowej,
 - przyjęcie zasad kształtowania zabudowy pozwalających na harmonijne dostosowanie nowej zabudowy do zabudowy istniejącej;
- w zakresie pozostałych elementów środowiska: wyznaczenie nowego obszaru zabudowy na zasadzie kontynuacji i uzupełniania istniejących układów osadniczych, co ułatwia budowę systemów kanalizacji sanitarnej.

Istnieją również możliwości działań kompensujących nieuchronne negatywne oddziaływania na środowisko, które nie są regulowane ustaleniami planu. Można do nich zaliczyć oddzielne składowanie warstwy humusowej gleby w przypadku robót ziemnych w terenach przeznaczonych do zainwestowania i jej wykorzystanie do rekultywacji innych terenów.

17. Propozycje rozwiązań alternatywnych do zawartych w projekcie planu

Ustalenia omawianego projektu planu uwzględniają uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe obszaru oraz aktualne tendencje w zmianach sposobu użytkowania terenu. Dotyczy to głównie:

- zachowania walorów obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody;
- zachowania głównych korytarzy ekologicznych.

Ustalenia projektu planu są zgodne z ustaleniami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Dukla.

W szczególności utrzymano przyjęte w studium zasady wyposażenia w systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków. W związku z tym nie jest uzasadnione formułowanie na etapie niniejszej prognozy propozycji alternatywnych rozwiązań w tym zakresie.

Jako potencjalne rozwiązanie alternatywne można również rozpatrywać taki wariant projektu planu, w którym projektowane zagospodarowanie terenu jest całkowicie zgodne z predyspozycjami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym. W opracowaniu tym wyszczególniono następujące kategorie predyspozycji funkcjonalno-przestrzennych:

- **Obszary predysponowane do pełnienia funkcji przyrodniczych,**
- **Obszary predysponowane do pełnienia funkcji przyrodniczych oraz do rozwoju gospodarki leśnej i niektórych dziedzin rolnictwa,**
- **Obszary predysponowane do rozwoju rolnictwa,**
- **Obszary predysponowane do rozwoju funkcji rolnictwa i osadnictwa,**
- **Obszary predysponowane do rozwoju osadnictwa i obiektów obsługi ruchu turystycznego,**
- **Obszary predysponowane do rozwoju powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych,**
- **Obszary predysponowane do wykorzystania energii wiatru dla celów produkcji energii elektrycznej,**
- **Obszary predysponowane do zagospodarowania na cele nierolnicze i niezwiązane z długotrwałym pobytem ludzi ze względu na zagrożenie ponadnormatywnym hałasem oraz zanieczyszczeniem powietrza i gleby.**

W omawianym projekcie planu uwzględniono ochronę obszarów określonych, jako predysponowane do pełnienia funkcji przyrodniczych. Rezygnacja z możliwości budowy elektrowni wiatrowych w terenach rolnych o sprzyjających warunkach anemologicznych odbiega wprawdzie od powyższych predyspozycji jednakże w samym opracowaniu stwierdzono:

opisane poniżej predyspozycje do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowią istotną przesłankę dla formułowania ustaleń miejscowych planów zagospoda-

rowania przestrzennego, ale nie determinują ich w sposób jednoznaczny. Oznacza to, iż ustalenia planów miejscowych mogą odbiegać od opisanych poniżej predyspozycji, jeżeli przemawiają za tym inne przesłanki niż uwarunkowania środowiska przyrodniczego, pod warunkiem zachowania wymagań określonych w przepisach odrębnych

W związku z tym należy przyjąć, iż niecelowe byłoby formułowanie ustaleń planu zdeteminowanych całkowicie przez predyspozycje omówione w opracowaniu ekofizjograficznym.

18. Wnioski złożone do prognozy oddziaływania na środowisko

Zgodnie z aktualnie obowiązującą procedurą planistyczną po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko umożliwiony jest udział społeczeństwa przy opracowywaniu wymienionych wyżej dokumentów poprzez między innymi składanie wniosków do prognozy oddziaływania na środowisko.

W okresie określonym w obwieszczeniu i ogłoszeniach, o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, do prognozy oddziaływania na środowisko nie złożono żadnego wniosku.

19. Streszczenie

W gminie Dukla opracowano projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednego obszaru położonego w miejscowościach Wietrzno o powierzchni 0,25 ha. Dla tego projektu opracowano prognozę oddziaływania na środowisko zgodnie z ustawą *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Z prognozy wynika, że realizacja projektu planu jako nieuchronne negatywne oddziaływanie na środowisko, może spowodować zajęcie na cele zainwestowania gruntów rolnych o łącznej powierzchni około 0,20 ha.

Realizacja planu nie pociąga za sobą ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy *o ochronie przyrody*.

OŚWIADCZENIE

o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 283)

Oświadczam, że będąc kierującym zespołem autorskim opracowującym Prognozę oddziaływania na środowisko do dokumentu: *Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Łęki Dukielskie, Wietrzno - 3*, spełniam wymagania dla autorów prognoz, o których mowa w art. 74a, ust. 2 wymienionej wyżej ustawy.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr Wiktor Głowacki

.....